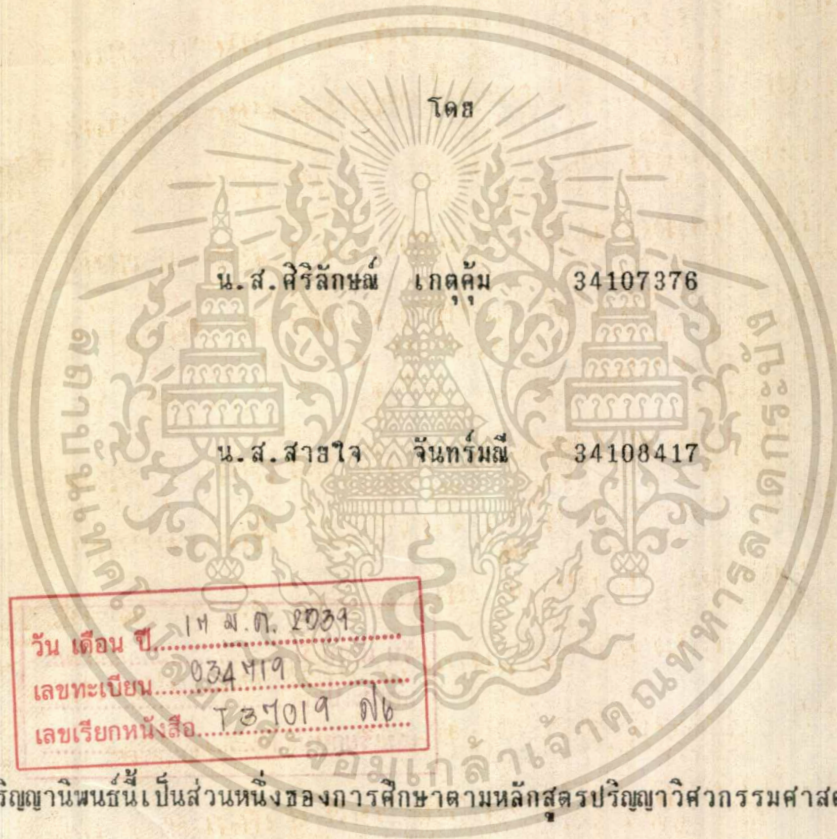

การจดจำอักษรภาษาไทยลายมือเขียน
(THAI CHARACTER RECOGNITION)

โดย
น.ส.ศิริลักษณ์ เกตุคุ้ม 34107376

น.ส.สายใจ จันทรัมย์ 34108417

วัน เดือน ปี..... ๑๗ ๗. ๒๕๖๑
เลขทะเบียน..... ๐๓๔๗๑๙
เลขเรียกหนังสือ..... ๓๖๗๐๑๙ ๓๖

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดมหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

สาขาวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปีการศึกษา ๒๕๖๑

ปริญาานิพนธ์สำหรับภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2537

ภาควิชาวิศวกรรมศาสตร์อิเล็กทรอนิกส์

คณะวิศวกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เรื่อง การจดจำตัวอักษรภาษาไทยลายมือเขียน (THAI CHARACTER RECOGNITION)

ผู้จัดทำ

น.ส. ศิริลักษณ์ เกตุคุณ เลขประจำตัว 34107376

น.ส. สายใจ จันทร์มณี เลขประจำตัว 34108417

อาจารย์ที่ปรึกษา

(.....)

อ. เทอดศักดิ์ ล้ำหาทอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการประมวลผลสัญญาณภาพ โดยใช้ Microcomputer เป็นตัววิเคราะห์และประมวลผล ซึ่งในที่นี้เป็นการประมวลผลสัญญาณภาพเกี่ยวกับการจดจำตัวอักษรภาษาไทยลายมือเขียน (Thai Character Recognition) เพื่อเป็นการพัฒนาระบบการป้อนข้อมูลเข้าสู่ computer โดยเฉพาะตัวอักษรที่เป็นลายมือเขียนโดยไม่ต้องป้อนข้อมูลผ่านแป้นพิมพ์หรืออ่านจากแฟ้มข้อมูลในหน่วยความจำ แต่จะป้อนข้อมูลโดยการ scan ตัวอักษรบนกระดาษเข้าสู่ computer โดยตรง และในการจดจำตัวอักษรภาษาไทยลายมือเขียน จะนำเอาลักษณะเด่นคือหัวของตัวอักษรมาใช้ในการจำแนกกลุ่มของตัวอักษร สำหรับโปรแกรมที่ใช้ในการประมวลผลจะเป็น program ที่เขียนด้วยภาษาซี

Abstract

This project concerns with the image processing which uses microcomputer to be analyzer and processor. The scope of this project is the hand writing thai character recognition for input data (hand writing thai character) to computer.

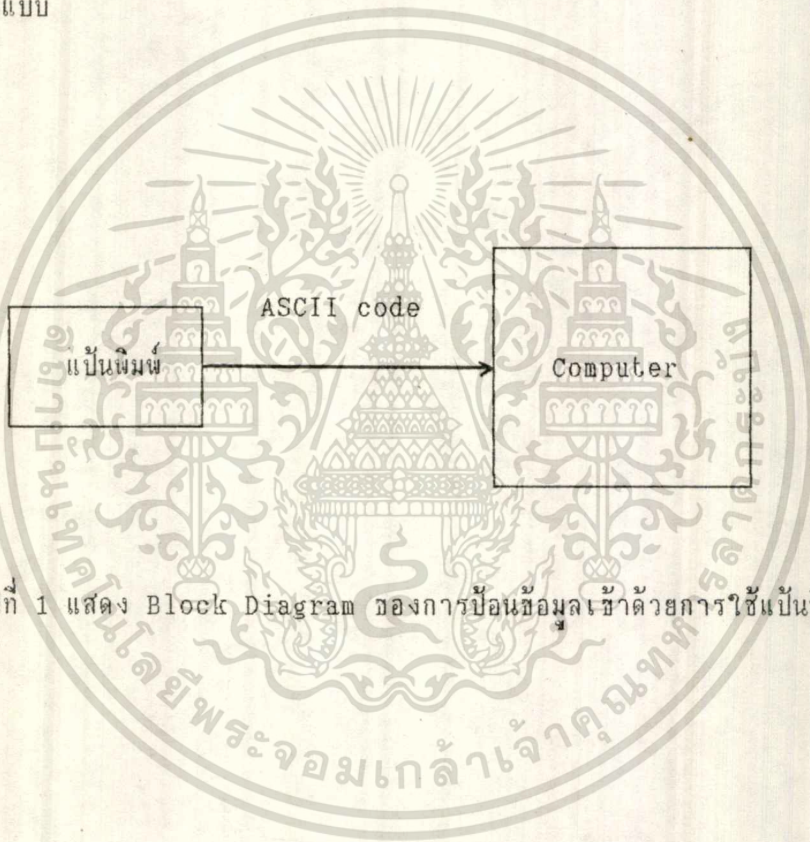
Hand writing thai character recognition will use imminent characteristic, that is the head of character, to classify group of character. Programme that is used in this project is written in C language.

สารบัญ

<u>บทก</u>	<u>ชื่อเรื่อง</u>	<u>หน้า</u>
	บทนำ	
1	ขั้นตอนการจดจำรูปแบบตัวอักษรภาษาไทย	1
2	ทฤษฎีในการจดจำตัวอักษรภาษาไทยลายมือเขียน	4
3	การเตรียมข้อมูลเพื่อการจำแนกกลุ่มของตัวอักษร	12
4	การตรวจสอบหัวและการแบ่งกลุ่มตัวอักษร	24
5	ผลการทดลองและสรุป	34
	บรรณานุกรม	40
	กิตติกรรมประกาศ	41
<u>ภาคผนวก</u>	ตัวอย่างโปรแกรม	

บทนำ

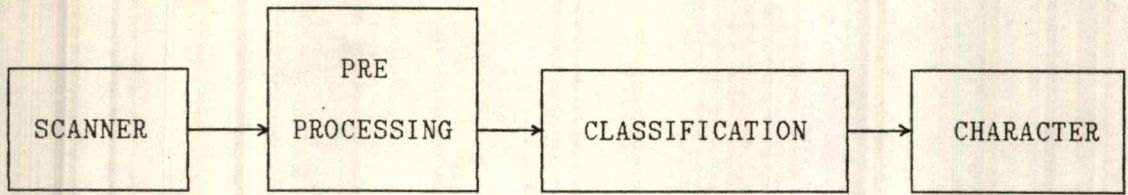
ปัจจุบันนี้ Microcomputer ได้เข้ามามีบทบาทในงานสาขาต่างๆ ของมนุษย์มากมาย เช่น การใช้ Computer เก็บและวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านธุรกิจ คำนวณทางวิศวกรรมศาสตร์ เป็นต้น งานทุกอย่างที่มี Computer มาเกี่ยวข้องจะต้องมีการปฏิบัติการสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นเสมอๆ สิ่งนั้นคือ การป้อนข้อมูลเข้า อุปกรณ์ในการป้อนข้อมูลที่มีการนำมาใช้กันมากกับเครื่อง Microcomputer ก็คือ แป้นพิมพ์ การป้อนข้อมูลโดยใช้แป้นพิมพ์นั้นเป็นการส่งรหัสให้แก่เครื่อง Computer เช่น ASCII code ของตัวอักษรต่างๆ รวมทั้งตัวอักษรภาษาไทยก็ได้มีการกำหนดรหัสแทนตัวอักษรขึ้นมาใช้กันหลายๆ แบบ

รูปที่ 1 แสดง Block Diagram ของการป้อนข้อมูลเข้าด้วยการใช้แป้นพิมพ์

จากรูปที่ 1 จะเห็นว่า Computer ไม่รับรู้ลักษณะของตัวอักษรที่ถูกพิมพ์เข้าไป แต่จะรับรู้เพียงรหัสแทนตัวอักษรเท่านั้น ดังนั้น จึงทำให้เกิดความยุ่งยากที่จะทำให้ Computer สามารถเข้าใจถึงลักษณะของตัวอักษรแบบต่างๆ ที่มนุษย์ใช้กันอยู่

วิธีการอย่างหนึ่งในการป้อนข้อมูลเข้าสู่ Computer ได้ก็คือ การป้อนข้อมูลเข้าเครื่อง Computer โดยการใช้เครื่อง Scanner เมื่อรูปแบบของตัวอักษรได้ถูกอ่านเข้ามาด้วยเครื่อง Scanner แล้ว จะนำไปวิเคราะห์ออกมาว่า เป็นตัวอักษรตัวใดดังแสดงในรูปที่ 2

รูปที่ 2 แสดงการเก็บรูปแบบของตัวอักษร

ปริมาณนิพจน์ฉบับนี้ได้นำเสนอวิธีในการจดจำตัวอักษรภาษาไทยลายมือเขียน โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นบทๆ ดังต่อไปนี้

- บทที่ 1 เป็นการกล่าวถึงวัตถุประสงค์ และ ขั้นตอนในการจดจำตัวอักษรภาษาไทยลายมือเขียน
- บทที่ 2 กล่าวถึงทฤษฎีที่นำมาใช้ในการจดจำตัวอักษรภาษาไทยลายมือเขียน เช่น การหาค่าตัวเลขต่อเนื่อง การหาจุดศูนย์กลาง การหาขอบของภาพ
- บทที่ 3 เป็นการเตรียมข้อมูลเพื่อการจำแนกกลุ่มของตัวอักษร มีวิธีการหาดำแหน่งมาตรฐาน การทำให้บาง เพื่อลดจำนวนข้อมูลภาพ เป็นต้น
- บทที่ 4 กล่าวถึงการตรวจสอบห้ว และการแบ่งกลุ่มตัวอักษร
- บทที่ 5 เป็นการแสดงผลการทดสอบ และสรุปผลการทดลองการจดจำตัวอักษรภาษาไทยลายมือเขียน

บทที่ 1

ขั้นตอนการจดจำรูปแบบตัวอักษรภาษาไทย

ปฏิยานิพนธ์เล่มนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับ "การจดจำลายมือเขียนภาษาไทย" รายละเอียดในการจดจำสามารถแยกออกเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ได้ดังนี้

1.1 การเตรียมภาพตัวอักษร

เขียนตัวอักษรลงในกระดาษแล้วจัดเก็บโดยใช้เครื่องสแกนเนอร์ (scanner) ซึ่งภาพที่ได้จะเก็บอยู่ในรูปของ Bit-map File และจะประกอบด้วยส่วนที่เรียกว่า header ซึ่งเป็นส่วนที่แสดงรายละเอียดของภาพที่ scan เข้ามาว่ามีขนาดกว้างเท่าไร, ยาวเท่าไร, ขนาดของข้อมูลภาพจริง ๆ มีขนาดเท่าไร

1.2 การทำภาพสองระดับ (Threshold)

เพื่อที่จะใช้แยกสีของตัวอักษร ให้แตกต่างจากสีพื้น โดยใช้หลักการนับจำนวนจุดของค่าความเข้มแต่ละค่าว่ามีจุดแล้วใช้ค่าความเข้มค่าหนึ่งเป็นตัวแบ่งว่าค่าความเข้มที่มีค่ามากกว่าค่าดังกล่าวให้ใหม่ค่าเป็น 1 และค่าความเข้มที่ต่ำกว่าใหม่ค่าเป็น 0

1.3 ภาพสองระดับที่ได้จะแยกออกไปใช้ในสองขั้นตอน

- 1.3.1 ขั้นตอนการจัดเตรียมตัวอักษร (Preprocessing) ได้แก่ การทำตัวอักษรให้บาง
- 1.3.2 ขั้นตอนการหาส่วนหัวของตัวอักษร ได้แก่ การติดตามหาขอบของตัวอักษร, การติดตามหาขอบของตัวอักษร, การหาจุดศูนย์กลางของหัวตัวอักษร

1.4 รวมตำแหน่งของหัวตัวอักษรที่ได้เข้ากับตัวอักษรที่ทำให้บางแล้ว

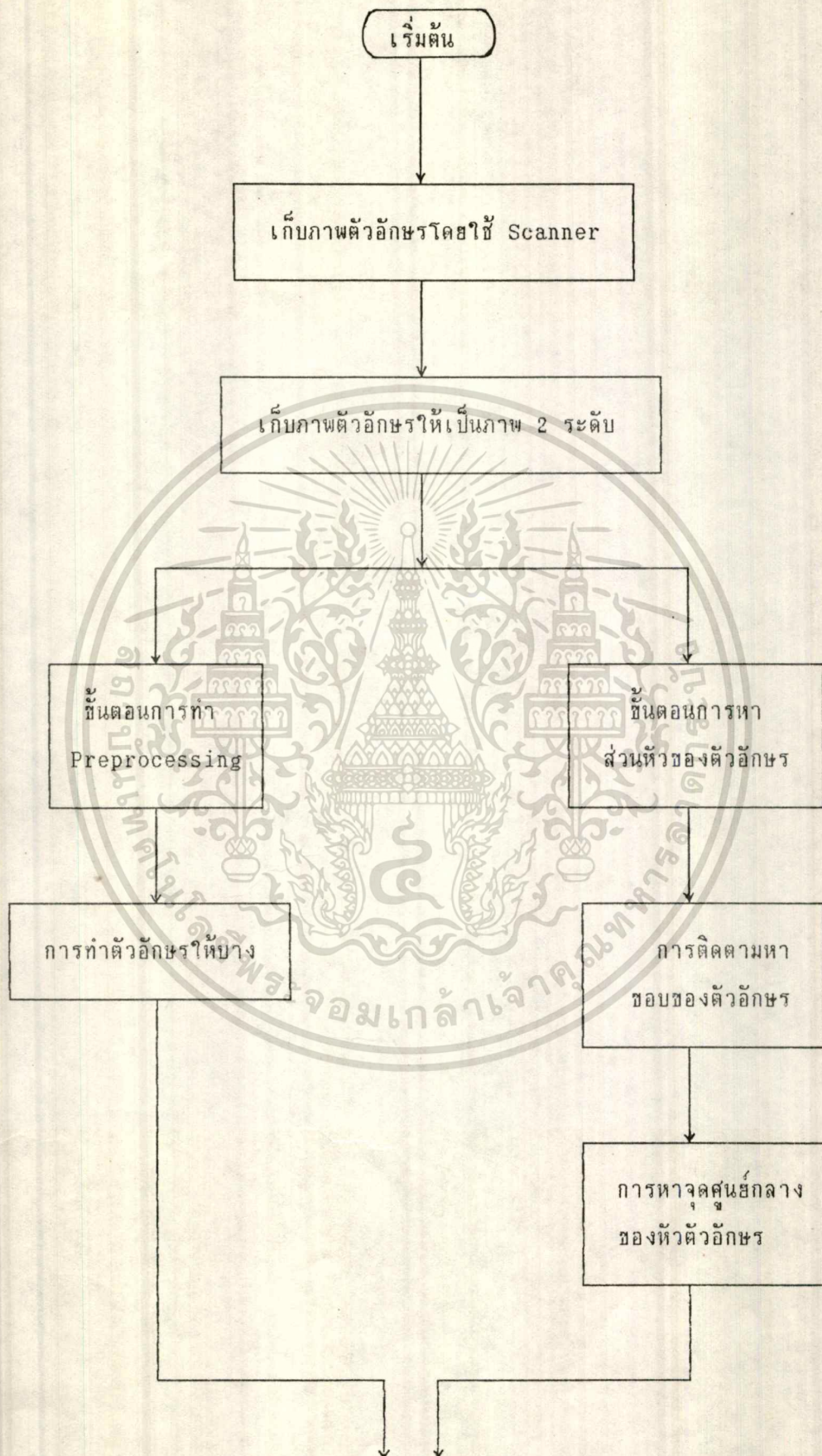
1.5 แบ่งขอบเขตของตัวอักษรออกเป็น 9 zone

1.6 หาตำแหน่งของหัวตัวอักษรในแต่ละ zone

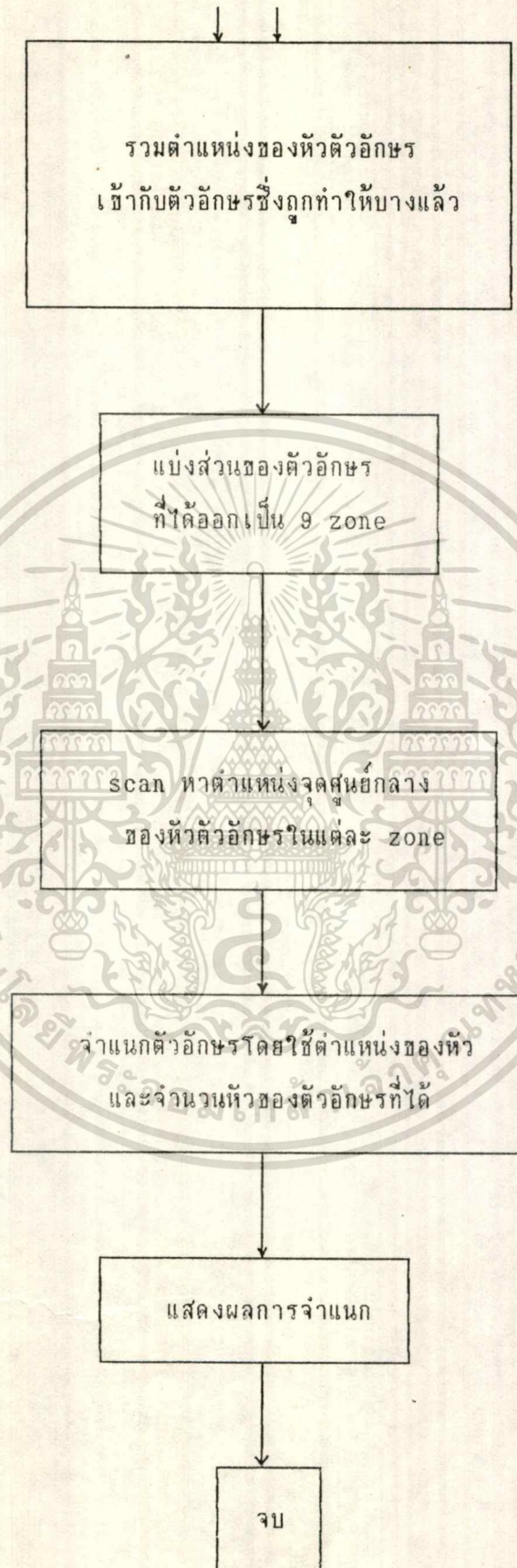
1.7 ใช้ตำแหน่งของหัวตัวอักษรที่ได้จำแนกว่าเป็นตัวอะไร

ซึ่งขั้นตอนต่าง ๆ สามารถเขียนให้เป็นลำดับได้ ดังแผนภาพในหน้าต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

ทฤษฎีในการจดจำตัวอักษรภาษาไทย ลายมือเขียน

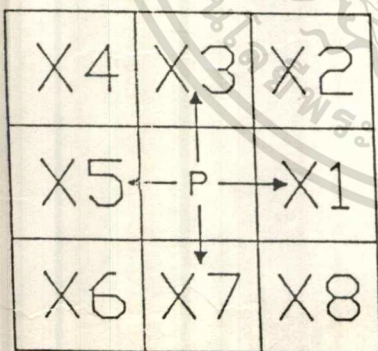
แนวทางในการพัฒนาระบบการจดจำรูปแบบตัวอักษรภาษาไทยให้สามารถนำไปใช้งานได้นั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาพ หรือการประมวลผลภาพ (Image Processing) พร้อมทั้งต้องมีความสังเกตลักษณะเด่นของตัวอักษรแต่ละตัว และลักษณะความคล้ายกันของตัวอักษรบางตัว ทั้งนี้เพราะว่า ลักษณะเหล่านั้นเองที่จะเป็นตัวบ่งบอกถึงประสิทธิภาพของระบบการจดจำรูปแบบตัวอักษรภาษาไทย โดยเฉพาะตัวอักษรลายมือเขียนซึ่งมีรูปร่างที่ไม่แน่นอน

2.1 การคำนวณค่าตัวเลขต่อเนื่อง

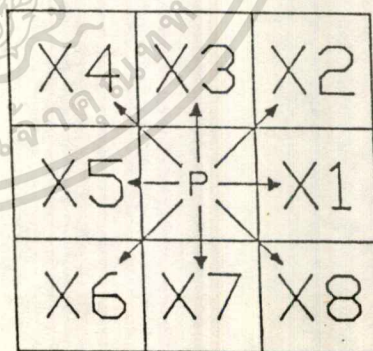
ค่าตัวเลขต่อเนื่องเป็นคุณสมบัติทาง Topology ของจุดภาพที่อยู่ติดกันในรูปแบบ 2 ระดับ ค่าตัวเลขต่อเนื่องนี้จะเป็นตัวแสดงความสัมพันธ์ระหว่างจุดภาพข้างเคียง จุดภาพข้างเคียงบนรูปแบบ 2 ระดับใดๆ จะแบ่งได้เป็น 2 แบบคือ

1. จุดภาพข้างเคียงแบบ 4 จุดภาพ (4-Neighbourhood Pixel)
2. จุดภาพข้างเคียงแบบ 8 จุดภาพ (8-Neighbourhood Pixel)

กำหนดให้ p เป็นจุดภาพใดๆ บนรูปแบบ 2 ระดับ จุดภาพข้างเคียงของจุด p ทั้ง 2 แบบแสดงไว้ในรูปที่ 2.1ก และ 2.1ข ตามลำดับ

(ก) จุดข้างเคียง 4 จุด

(ข) จุดข้างเคียง 8 จุด

รูปที่ 2.1 ลักษณะของจุดภาพข้างเคียง 2 แบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค่าตัวเลขต่อเนื่องของจุดภาพข้างเคียงทั้ง 2 แบบสามารถได้จากสมการ (2.1) และสมการ (2.2)

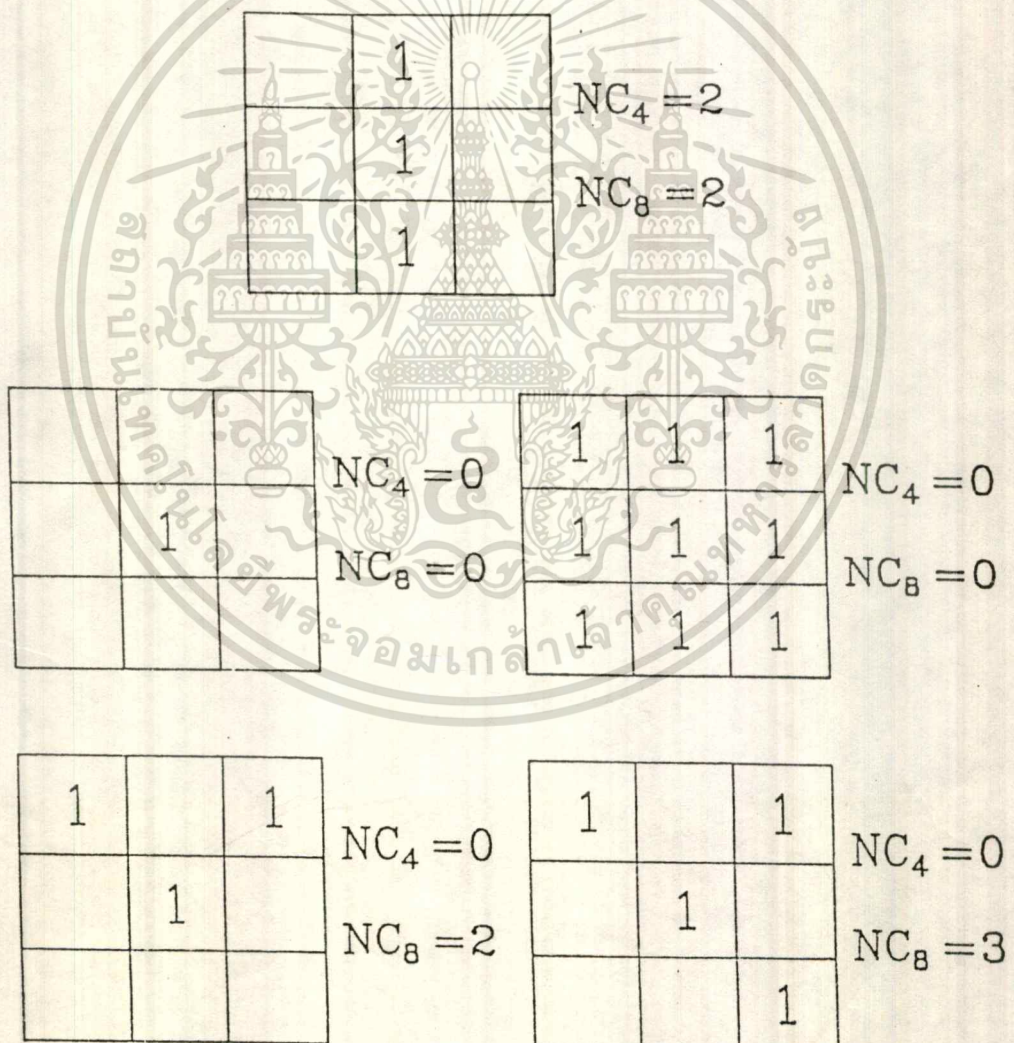
$$NC_4 = \sum_{\mathbf{H}} (X_k - X_k X_{k+1} X_{k+2}) \quad (2.1)$$

$$NC_8 = \sum_{\mathbf{H}} (\bar{X}_k - \bar{X}_k \bar{X}_{k+1} \bar{X}_{k+2}) \quad (2.2)$$

$$Si = \{1, 3, 5, 7\}, k \geq 9 \longrightarrow k = k - 8$$

$$\bar{X} = (1 - X)$$

ผลที่ได้จากสมการจะเป็นเลขจำนวนเต็มบวกที่มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 4 ดังที่แสดงในรูป 2.2

รูปที่ 2.2 ค่า NC_4 และ NC_8 ของจุดภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค่าตัวเลขต่อเนื่องที่คำนวณได้ทั้ง 2 แบบ จะบ่งบอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างจุดภาพออกมา ดังที่แสดงในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างจุดภาพ

ค่าตัวเลขต่อเนื่อง	จุดอิสระหรือจุดภายใน	จุดปลาย		จุดต่อเนื่อง				จุดแยก				จุดตัด		
		1	0	1	2	2	2	0	3	0	1	2	4	0
NC_4	0	1	0	1	2	2	2	0	3	0	1	2	4	0
NC_6	0	1	1	2	2	2	1	2	1	3	3	2	0	4

ค่าตัวเลขต่อเนื่องของ จุดอิสระหรือจุดภายในคือ 0, จุดปลายคือ 1, จุดต่อเนื่องคือ 2, จุดแยกคือ 3, จุดตัดคือ 4

ตัวอย่างการคำนวณ

	1	
1	P	1
	1	

(ก)

1		1
	P	
1		1

(ข)

รูปที่ 2.3 ตัวอย่างการคำนวณค่า NC_4 และ NC_0

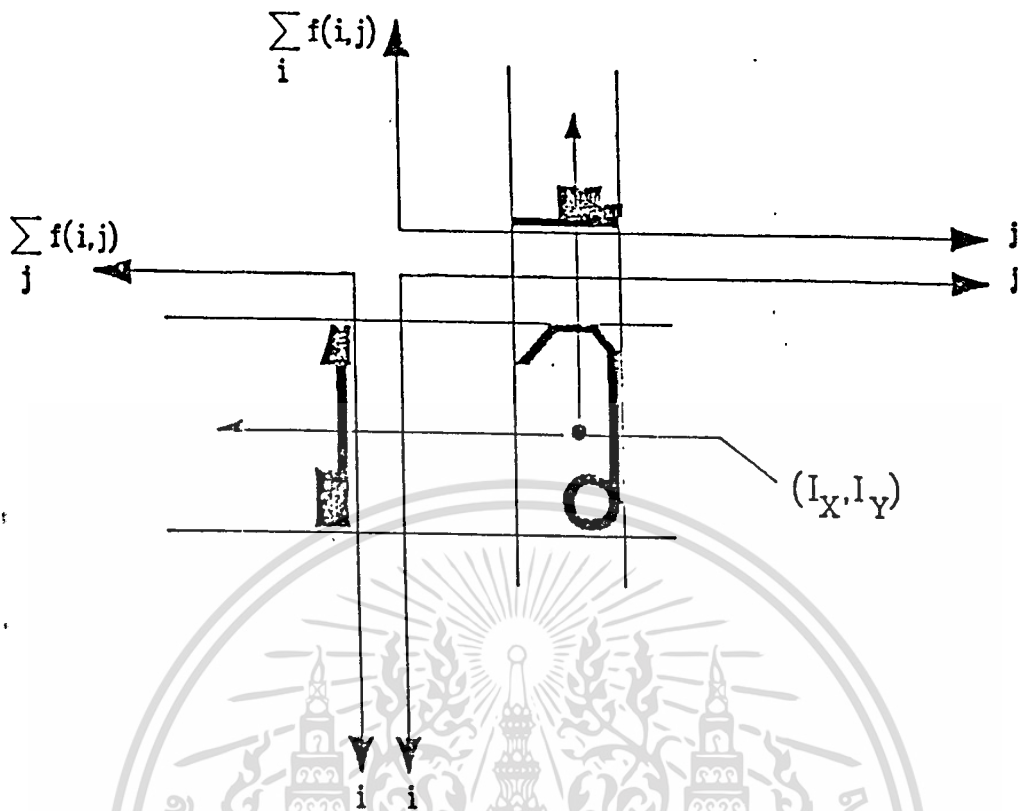
จากรูปที่ 2.3ก) จะคำนวณค่า NC_4 และ NC_0 ได้ดังนี้

$$\begin{aligned}
 NC_4 &= X_1 + X_3 + X_5 + X_7 - (X_1 * X_2 * X_3) - (X_3 * X_4 * X_5) - (X_5 * X_6 * X_7) - (X_7 * X_8 * X_1) \\
 &= 1 + 1 + 1 + 1 - 1 * 0 * 1 - 1 * 0 * 1 - 1 * 0 * 1 - 1 * 0 * 1 \\
 &= 4
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 NC_0 &= \bar{X}_1 + \bar{X}_3 + \bar{X}_5 + \bar{X}_7 - (\bar{X}_1 * \bar{X}_2 * \bar{X}_3) - (\bar{X}_3 * \bar{X}_4 * \bar{X}_5) - (\bar{X}_5 * \bar{X}_6 * \bar{X}_7) - (\bar{X}_7 * \bar{X}_8 * \bar{X}_1) \\
 &= 0 + 0 + 0 + 0 - 0 * 1 * 0 - 0 * 1 * 0 - 0 * 1 * 0 - 0 * 1 * 0 \\
 &= 0
 \end{aligned}$$

2.2 การหาจุดศูนย์กลาง

รูปแบบ 2 ระดับที่มีจุดภาพ ที่มีค่า 1 เป็นเนื้อของภาพ และมีค่า 0 เป็นฉากของภาพ จะสามารถหาตำแหน่งที่เป็นจุดศูนย์กลางของภาพได้ จุดนี้เรียกว่า "จุดศูนย์กลาง"

รูปที่ 2.4 จุดศูนย์กลางของภาพ 2 ระดับ

จากรูปที่ 2.4 ส่วนที่เป็นเส้นทึบแสดงถึงส่วนที่เป็นเนื้อของภาพ ค่า i, j เป็นจำนวนภาพในแนว Row และแนว Column ตามลำดับ

ตำแหน่งของ Row และ Column ที่เป็นตำแหน่งของจุดศูนย์กลางจะหาได้จากสมการต่อไปนี้

$$I_x = \frac{\sum_i \sum_j j f(i,j)}{\sum_i \sum_j f(i,j)} \quad (2.3)$$

$$I_y = \frac{\sum_i \sum_j i f(i,j)}{\sum_i \sum_j f(i,j)} \quad (2.4)$$

เมื่อ $f(i,j)$ เป็น function แสดงจุดภาพบนรูปแบบ 2 ระดับใดๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

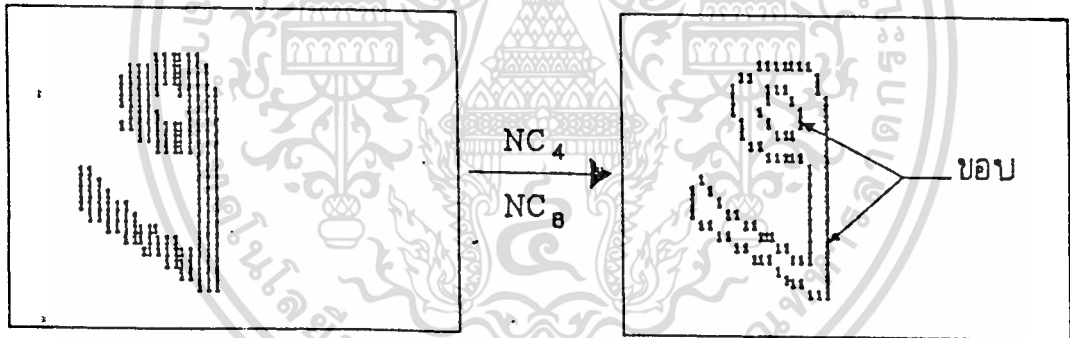

2.3 การตรวจสอบขอบของภาพ

ขอบของภาพในรูปแบบ กับฉาก จะแบ่งจากกันโดยขอบของภาพ การหาขอบของภาพรูปแบบ 2 ระดับใดๆ มีวิธีการทำได้หลายวิธีเช่น การใช้คุณสมบัติทาง Topology ของจุดภาพการติดตามขอบของภาพ (Contour following) หรือวิธีการใช้ตารางหน้าต่าง สำหรับในปริภูมิตวินนัยฉบับนี้ จะกล่าวถึงเพียง 2 วิธีเท่านั้นคือ

1. การหาขอบของภาพโดยวิธีการใช้ค่าตัวเลขต่อเนื่อง NC_4 และ NC_8 ที่คำนวณได้จากสมการที่ 2.1 และ 2.2

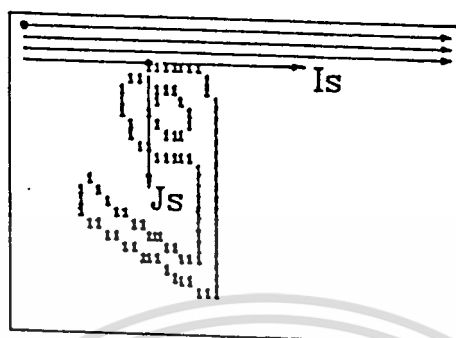
จุดภาพใดๆ ก็ตามที่มีค่า NC_4 และ NC_8 เป็นไปตามลักษณะของจุดปลายซึ่งก็หมายถึงว่าเป็นจุดภาพที่เป็นขอบดังแสดงในรูปที่ 2.5

รูปที่ 2.5 ค่าตัวเลขต่อเนื่องที่เป็นขอบของภาพ

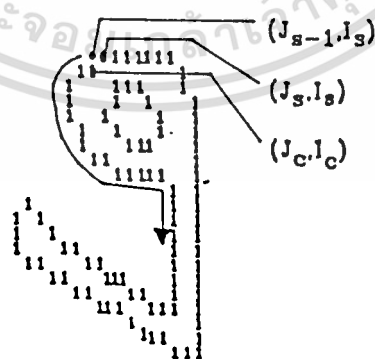
ดังนั้นจึงสามารถใช้ค่าตัวเลขต่อเนื่องที่หาได้บอกขอบของภาพได้ ทั้งขอบในและขอบนอกของภาพ แต่จะไม่สามารถบอกจำนวนจุดภาพที่เป็นขอบได้

2. การหาขอบของภาพโดยการติดตามขอบเขตของภาพ การหาขอบภาพโดยวิธีนี้ จะต้องหาจุดเริ่มต้นของขอบก่อน

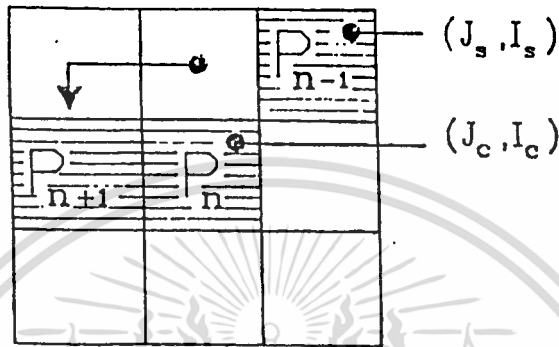
รูปที่ 2.6 การ scan หาจุดภาพที่เป็นจุดเริ่มต้น

จากรูปแบบ 2 ระดับในรูปที่ 2.6 จะทำการ scan ไปบนรูปแบบจากบนลงล่างจนกระทั่งพบจุดที่เป็นภาพ ก็จะถือว่าจุดนั้นเป็นจุดเริ่มต้นของจุดภาพ (J_s, I_s) และจะกำหนดให้จุดก่อนหน้าที่จะถึงจุดเริ่มต้นของขอบ ($J_c - 1, I_c$) เป็นตำแหน่งเริ่มต้นสำหรับการวนในทิศทางเข็มนาฬิกา เพื่อติดตามหาขอบภาพจุดต่อไป (J_c, I_c) ดังรูปที่ 2.7

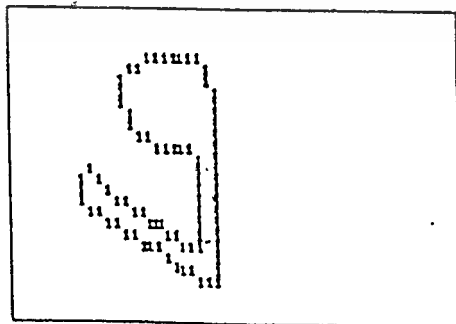
รูปที่ 2.7 จุดเริ่มต้นของการติดตามหาขอบภาพ

จากนั้นวาง Window ขนาด 3×3 ที่ขอบภาพ (J_c, I_c) แล้วจะวนในทิศทางทวนเข็มนาฬิกา เพื่อติดตามหาขอบภาพจุดต่อไป ดังรูปที่ 2.8

รูปที่ 2.8 การติดตามหาขอบภาพที่เป็นขอบ
เมื่อ P_{n-1} เป็นตำแหน่งของขอบภาพที่ผ่านมา
 P_n เป็นตำแหน่งของขอบภาพที่กำลังพิจารณา
 P_{n+1} เป็นตำแหน่งของขอบภาพต่อไป

จากรูปที่ 2.8. จะเห็นว่าจุดเริ่มต้นในการติดตามขอบจุดต่อไป (P_{n+1}) จะเป็นตำแหน่งที่ถัดจากจุดขอบภาพที่ผ่านมา (P_{n-1}) ในทิศทางทวนเข็มนาฬิกาเสมอ ด้วยวิธีการดังกล่าวนี้เมื่อติดตามขอบเขตของภาพไปจนกระทั่งพบตำแหน่งที่เริ่มต้นของขอบภาพ (J_c, I_c) ก็จะได้ขอบของภาพออกมา ดังรูปที่ 2.9

รูปที่ 2.9 ขอบของภาพที่ได้จากการติดตามขอบเขต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

การเตรียมข้อมูลเพื่อการจำแนกกลุ่มของตัวอักษร

ปัญหาที่เกิดขึ้นเสมอในระบบการจำแนกรูปแบบของตัวอักษรภาษาไทย คือ รูปแบบตัวอักษรที่ใช้เป็น input pattern ของระบบมีสัญญาณรบกวนปะปนเข้ามาด้วย สัญญาณรบกวนนี้จะทำให้เกิดการผิดพลาดขึ้นในขั้นตอนการจำแนกตัวอักษร ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงคุณภาพของรูปแบบตัวอักษรก่อนที่จะนำไปจำแนกกลุ่มต่อไป จึงเรียกขบวนการในขั้นตอนนี้ว่า "ระบบการจัดการล่วงหน้า(Pre-processing)"

ระบบการจัดการล่วงหน้าที่กล่าวถึงในบทนี้ ประกอบไปด้วยวิธีการต่างๆ หลายขั้นตอนดังจะได้กล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

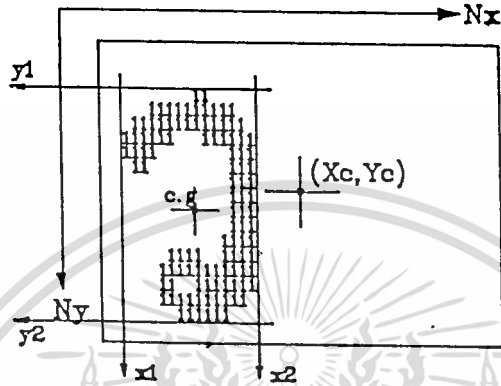
3.1 การหาค่าแห่งมาตรฐาน

รูปแบบของตัวอักษรจะวางอยู่ที่ตำแหน่งต่างๆ กันภายในรูปแบบ 2 ระดับ 128*128 จุดภาพ ดังรูปที่แสดงไว้ในรูปที่ 3.1

รูปที่ 3.1 ตำแหน่งต่างๆ ของตัวอักษรภายในรูปแบบ

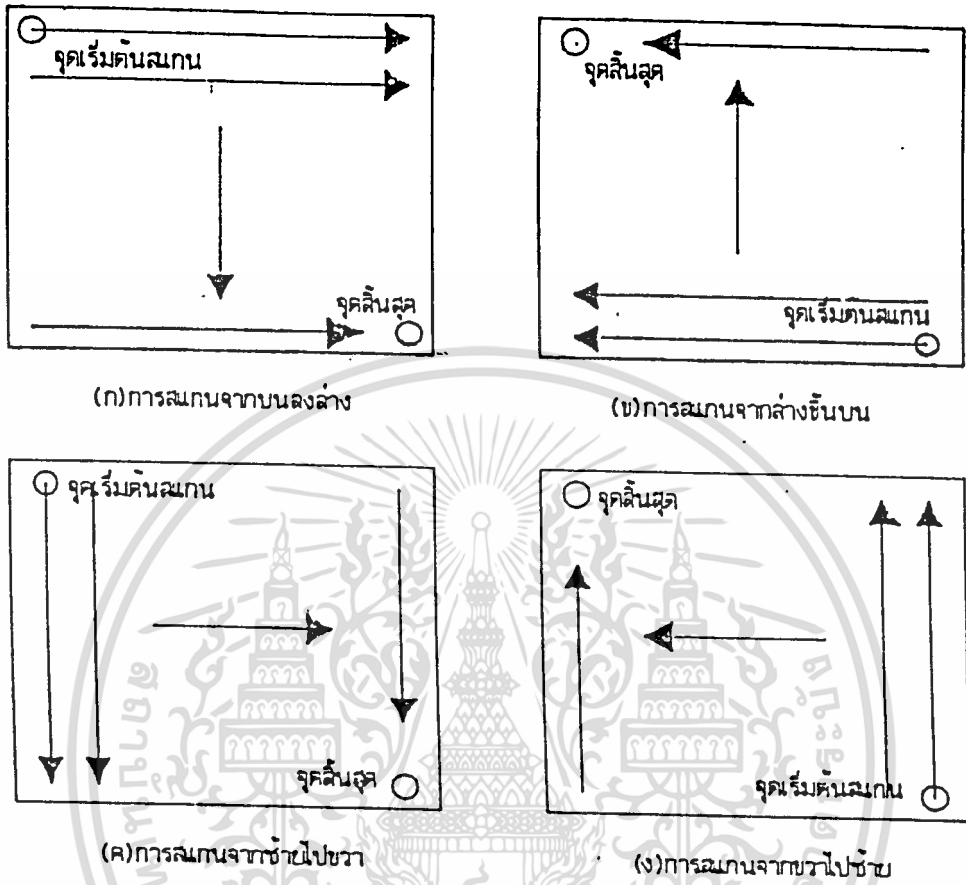
เพื่อความเป็นมาตรฐานของตำแหน่ง จึงต้องทำการย้ายตัวอักษรดังที่แสดงในรูปที่ 3.1 ให้อยู่ตรงตำแหน่งที่มาตรฐาน ในที่นี้ได้ใช้จุดกึ่งกลางของรูปแบบ (X_c, Y_c) เป็นตำแหน่งมาตรฐาน

รูปที่ 3.2 การย้ายภาพตัวอักษรไปยังตำแหน่งมาตรฐาน

$$\text{เมื่อ } X_c = N_x/2 \text{ และ } Y_c = N_y/2$$

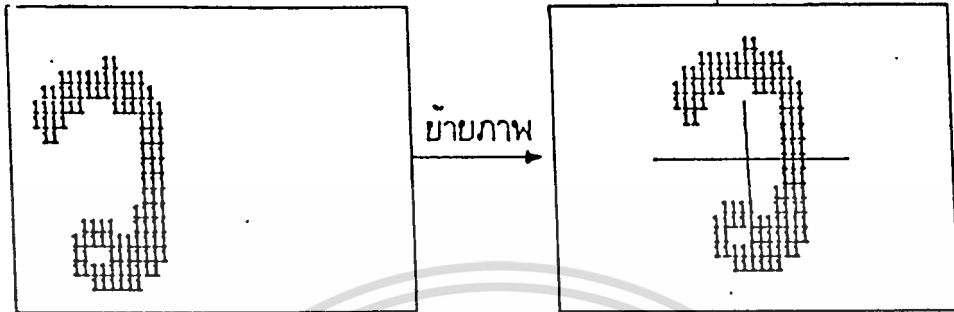
การย้ายรูปแบบจะทำได้โดยการ scan หากขอบของตัวอักษรทั้ง 4 ด้าน คือ X_1, X_2, Y_1 และ Y_2 ซึ่งก็คือ กรอบ บน ล่าง ซ้าย ขวา ของตัวอักษร ดังแสดงในรูปที่ 3.2 ทิศของการ scan ทั้ง 4 ด้านแสดงในรูปที่ 3.3

รูปที่ 3.3 ทิศทางของการ scan ทั้ง 4 แบบ

- ก) การ scan จากบนลงล่าง ข) การ scan จากล่างขึ้นบน
- ค) การ scan จากซ้ายไปขวา ง) การ scan จากขวาไปซ้าย

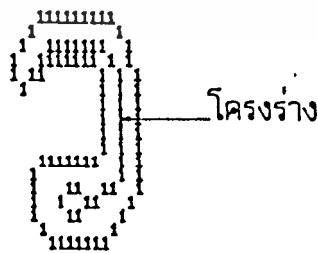
ตัวอักษรที่อยู่ในกรอบนี้จะนำมาหาตำแหน่งของจุดศูนย์กลาง (c.g) โดยใช้สมการที่ 2.3 และ 2.4 ในบทที่ 2 แล้วทำการย้ายภาพตัวอักษรจากตำแหน่งจุดศูนย์กลางนี้ไปยังตำแหน่งมาตรฐาน ดังแสดงในรูปที่ 3.4

รูปที่ 3.4 ภาพตัวอักษรที่ย้ายมายังตำแหน่งมาตรฐาน

3.2 การทำตัวอักษรให้บาง (Thinning)

รูปแบบ 2 ระดับที่ได้มาจากการ scan จะมีภาพของตัวอักษรในรูปแบบที่มีขนาดความกว้างมากกว่า 1 จุดภาพเสมอ แต่ในระบบการจดจำที่ใช้คุณสมบัติทาง Topology ของรูปแบบเป็นตัวจำแนกกลุ่มนั้น จะต้องการเฉพาะส่วนที่เป็นโครงร่าง (Skeleton) ของตัวอักษรเท่านั้น โครงร่างของตัวอักษรก็คือ ภาพของตัวอักษรที่มีความกว้างเพียง 1 จุดภาพ และอยู่ในตำแหน่งที่สมมาตรบนเส้นของตัวอักษร ดังแสดงในรูปที่ 3.5

รูปที่ 3.5 โครงร่างของตัวอักษร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังนั้นจึงต้องทำตัวอักษรในรูปแบบให้บางลง ด้วยวิธีการทำให้บาง(Thinning) วิธีการทำให้บางนี้ก็มีการวิจัยและพัฒนาอีกหลายวิธี

n_3	n_2	n_1
n_4	P	n_0
n_5	n_6	n_7

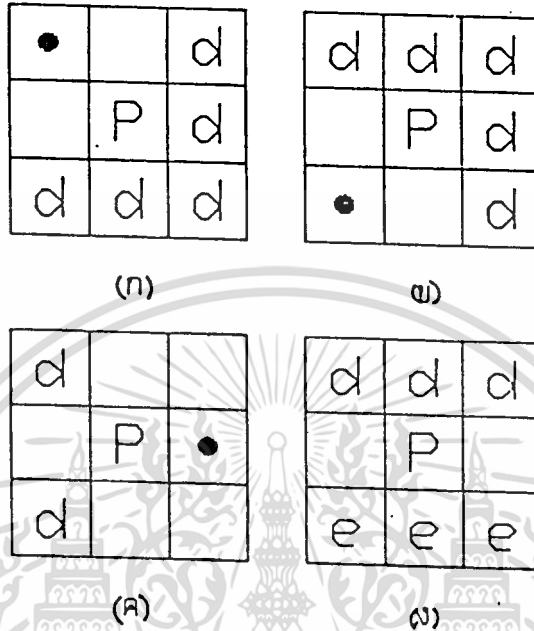
รูปที่ 3.6 ตารางหน้าตาต่างสำหรับการทำให้บาง

ตารางหน้าตาต่างในรูปที่ 3.6 ให้นำมาพิจารณาส่วนของภาพตัวอักษรในรูปแบบที่ต้องการทำให้บาง โดยที่จุดข้างเคียงของจุดภาพ P ซึ่งก็คือ จุดภาพ $n_0, n_1, n_2, \dots, n_7$ จะเป็นตัวกำหนดลักษณะขอบ(Edge) ของจุดภาพ P ใน 4 ลักษณะคือ

1. จุดภาพ P เป็นขอบซ้ายถ้ามี n_4 เป็นจุดสว่าง($n_4 = 0$)
2. จุดภาพ P เป็นขอบขวาถ้ามี n_0 เป็นจุดสว่าง($n_0 = 0$)
3. จุดภาพ P เป็นขอบบนถ้ามี n_2 เป็นจุดสว่าง($n_2 = 0$)
4. จุดภาพ P เป็นขอบล่างถ้ามี n_6 เป็นจุดสว่าง($n_6 = 0$)

ในขบวนการทำให้บางถือว่า ขอบของภาพมิใช่โครงร่างของตัวอักษร ดังนั้น เมื่อพบขอบก็จะกำหนดค่าของจุดภาพนั้นให้มีค่าหนึ่ง ที่ไม่เป็น 1(flagging) แต่ถ้าพบจุดภาพที่มีความกว้างเพียง 1 จุดภาพก็จะกำหนดค่าของจุดภาพนั้นให้เป็นค่า 1(unflagging)

การทดสอบจุดภาพที่เป็นขอบ กระทำโดยการเปรียบเทียบตารางหน้าตาต่างในรูปที่ 2.6 ที่สแกนจากบนลงล่างบนรูปแบบของตัวอักษร กับตารางหน้าตาต่างในรูปที่ 3.5

รูปที่ 3.7 ตารางหน้าตาต่างสำหรับการตรวจสอบหาขอบ

จากรูปที่ 3.7 P และ • เป็นจุดมืด (มีค่าเป็น 1) ส่วน d และ e เป็นค่าที่ไม่สนใจ (don't care)

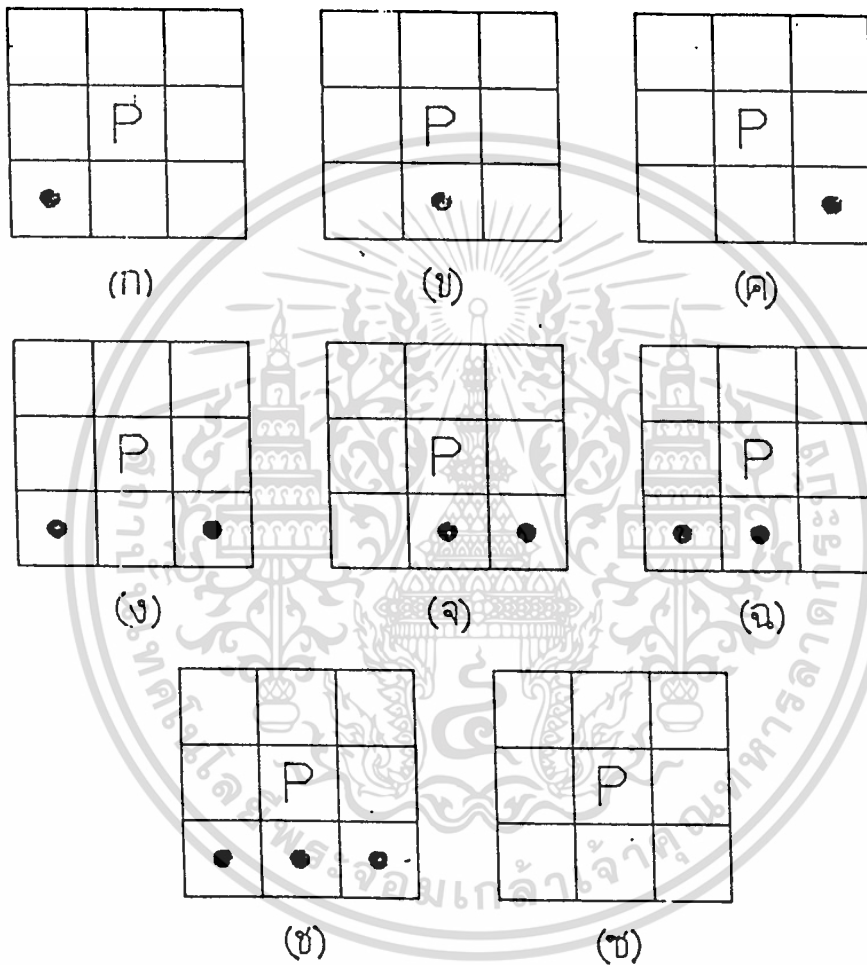
เมื่อพิจารณารูปที่ 3.7 (ก), (ข), (ค) จะแบ่งการพิจารณาเป็น 2 ลักษณะคือ

1. ถ้า d ทุกตัวเป็นจุดสว่าง (มีค่าเป็น 0) จะได้ว่า P คือ จุดภาพที่เป็นจุดปลายของโครงร่าง

2. ถ้า d อย่างน้อย 1 จุดเป็นจุดมืด (มีค่าเป็น 1) จะได้ว่า P คือ จุดภาพที่เป็นโครงร่างของตัวอักษร

จุด P ใดๆ ที่มีคุณสมบัติตาม 2 ลักษณะดังกล่าว จะถูกกำหนดค่าให้เป็น 1 (unflagged)

ตารางหน้าตาต่างในรูปที่ 3.7 (ง) จะมีการพิจารณาที่ซับซ้อนขึ้นโดยแยกการพิจารณาออกมาดังแสดงโดยตารางหน้าตาต่างในรูปที่ 3.8

รูปที่ 3.8 ตารางหน้าต่างของจุดภาพโครงร่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากรูปที่ 3.7(ง) ถ้า d และ e อย่างน้อย 1 จุด เป็นจุดมืดจะกำหนดให้จุด P เป็นจุด
โครงร่าง ในกรณีนอกเหนือจากนี้จะพิจารณาตามตารางหน้าต่างในรูปที่ 3.8

จากรูป 3.8 ตารางหน้าต่าง (ก), (ข), (ค) จะกำหนดให้จุด P เป็นจุดปลายของ
โครงร่าง ตารางหน้าต่าง(ง) กำหนดให้ P เป็นโครงร่างตารางหน้าต่าง(จ) และ (ฉ) กำหนด
ให้ P เป็นจุดที่ทำให้เกิดความกว้างขนาด 2 จุดภาพในแนวเอียง ตารางหน้าต่าง(ช) กำหนดให้
จุด P เป็นกึ่งสั้น(protrusion) ของโครงร่าง ส่วนตารางหน้าต่าง(ซ) กำหนดให้จุด P เป็น
จุดอิสระที่เกิดขึ้น

เพื่อลดความยุ่งยากในการพิจารณาเงื่อนไขของขอบและโครงร่างลง จึงได้นำเอาเงื่อนไขทั้ง
หมดของขอบมาเขียนเป็นนิพจน์ทางตรรก ทำให้ง่ายต่อการเขียน program ยิ่งขึ้น ดังแสดงใน
สมการที่ (3.1), (3.2), (3.3) และ (3.4) ตามลำดับ

$$\text{ขอบขวา: } B0 = N4 * (N2 + N3 + N5 + N6) * (N6 + \bar{N}7) * (\bar{N}1 + N2) \quad (3.1)$$

$$\text{ขอบล่าง: } B6 = N2 * (N0 + N1 + N3 + N4) * (N4 + \bar{N}5) * (N0 + \bar{N}7) \quad (3.2)$$

$$\text{ขอบซ้าย: } B4 = N0 * (N1 + N2 + N6 + N7) * (N2 + \bar{N}3) * (\bar{N}5 + N6) \quad (3.3)$$

$$\text{ขอบขวา: } B2 = N6 * (N0 + N4 + N5 + N7) * (N0 + \bar{N}1) * (\bar{N}3 + N4) \quad (3.4)$$

เมื่อ * : operator AND

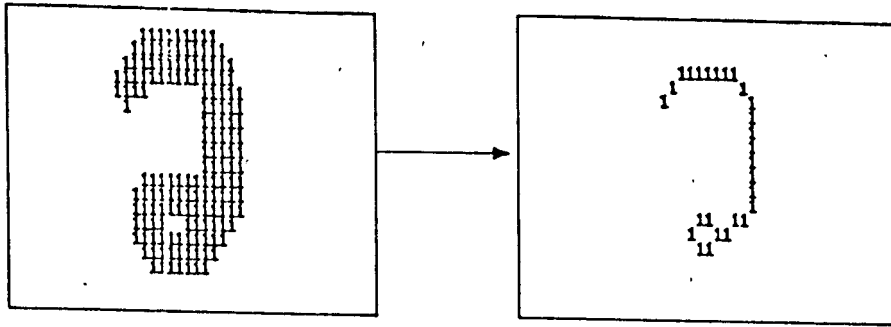
+ : operator OR

- : operator NOT

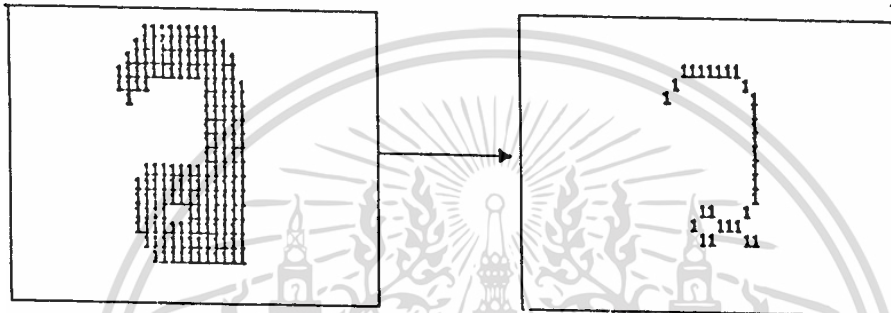
และ B4, B0, B2, B6 เป็นค่าของจุดภาพ P ที่มีลักษณะเป็นขอบซ้าย ขอบขวา ขอบบน และ
ขอบล่างตามลำดับ

โดยการscanไปบนรูปแบบ 2 ระดับที่ต้องการทำให้บาง ทำการสแกนใน 2 ทิศทาง คือ
scanจากบนลงล่างและscanจากซ้ายไปขวา(รูปที่ 2.3(ก) และ (ค)) ในทิศทางแรกจะพิจารณา
ขอบ B4 และ B0 และในทิศทางที่ 2 จะพิจารณาขอบ B2 และ B6 ตามลำดับ

ด้วยการกระทำแบบวนรอบ(Iteration) จนกระทั่งเหลือแต่จุดภาพที่เป็นโครงร่างก็จะได้ตัว
อักษรที่บางออกมาดังแสดงในรูปที่ 3.9

(ก)

(ข)

รูปที่ 3.9 โครงร่างของตัวอักษร

(ก) โครงร่างที่สมบูรณ์

(ข) โครงร่างที่มีส่วนเกิน

ขั้นตอนการทำตัวอักษรให้บางทั้งหมดแสดงไว้ใน Algorithm a:

Algorithm a:

While (new edge point unflaged)

{

: forward scanning

if B4 or B0

(flaged)

end if

delete edge point

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

```

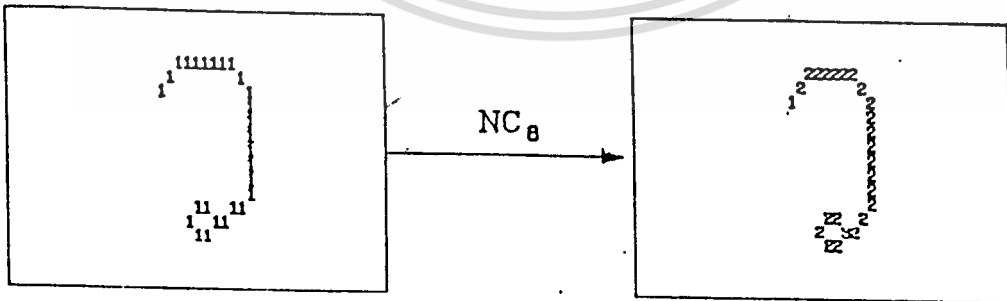
: leftward scanning
if B2 or B6
(flaged)
end if
delete edge point
    )
    
```

โครงร่างของตัวอักษรที่ได้จากการทำให้บางจะเก็บเป็นรูปแบบที่จะนำไปหาค่าคุณสมบัติทาง Topology ต่อไป

ข้อดีของการทำให้บาง คือ ลดจำนวนข้อมูลที่เป็นภาพตัวอักษรลงไปเป็นจำนวนมาก ทำให้ลดเวลาของการประมวลผลในขั้นตอนต่อไปได้ แต่ทั้งนี้การทำให้บางก็จะใช้เวลาในการประมวลผลมาก ถ้ารูปแบบ 2 ระดับที่เข้ามามีความหนาหลายๆ

3.4 ค่าตัวเลขที่ต่อเนื่องของรูปแบบตัวอักษร

รูปแบบสองระดับที่เป็นโครงร่างซึ่งปราศจากส่วนเกินของตัวอักษร เมื่อนำมาทำการ scan จากบนลงล่าง และคำนวณหาค่าตัวเลขต่อเนื่องของจุดภาพที่เป็น 1 โดยใช้สมการที่ (2.1) และ (2.2) ก็จะได้รูปแบบของตัวอักษรออกมา ดังแสดงในรูปที่ 3.10 ค่าตัวเลขต่อเนื่องของรูปแบบตัวอักษรในรูปที่ 3.10 นี้จะแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างจุดภาพที่อยู่ติดกัน โดยมีความหมายดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 2.1

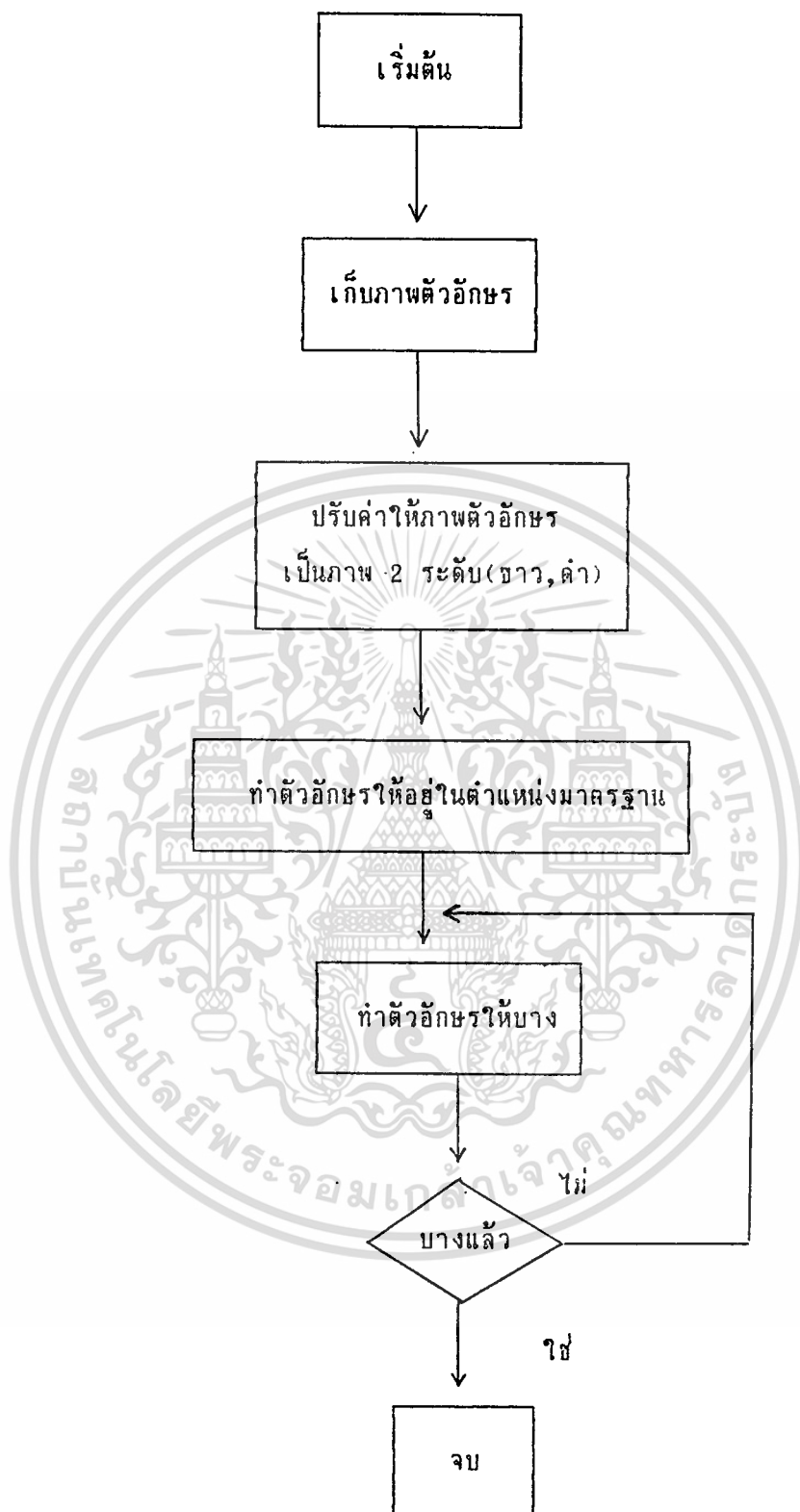

รูปที่ 3.10 ค่าตัวเลขต่อเนื่องบนโครงร่างของตัวอักษร

รูปแบบของตัวอักษรที่ผ่านการเตรียมข้อมูลแล้วจะเป็นรูปแบบที่มีความสมบูรณ์ พร้อมทั้งจะนำไป
จำแนกออกเป็นกลุ่ม และกลุ่มย่อย ในขั้นตอนต่อไปของระบบการจดจำ

สรุปกรรมวิธีเกี่ยวกับการเตรียมข้อมูลของตัวอักษร เพื่อการจดจำตัวอักษรในระบบการจัดการ
ล่วงหน้า แสดงโดยผังงานในรูปที่ 3.11

รูปที่ 3.11 ผังงานแสดงระบบการจัดการลวงหน้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

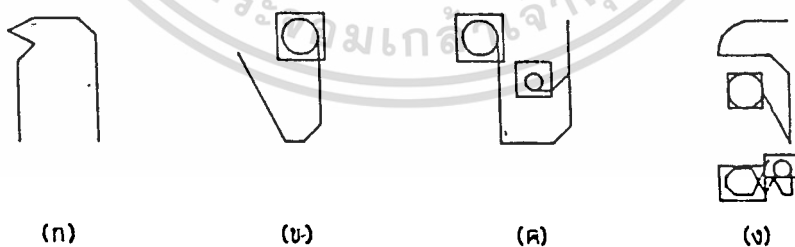
บทที่ 4

การตรวจสอบหัวและการแบ่งกลุ่มตัวอักษร

ภาพของตัวอักษรแต่ละตัวที่ผ่านเข้ามาในระบบการจดจำ จะถูกนำไปเปลี่ยนให้เป็นรูปแบบสองระดับของตัวอักษรด้วยวิธีการดังกล่าวไว้แล้วในบทที่ 2 รูปแบบสองระดับที่ได้นี้จะนำไปลอกแบบออกเป็น 2 รูปแบบ ของตัวอักษรส่วนที่หนึ่งใช้เป็นรูปแบบสำหรับการตรวจสอบหาหัวของตัวอักษร และรูปแบบของตัวอักษรในส่วนที่สองใช้เป็นรูปแบบสำหรับระบบการจัดการลวงหน้า ซึ่งระบบการจัดการลวงหน้านี้ได้แสดงถึงรายละเอียดไว้แล้วในบทที่ 4 ดังนั้นเนื้อหาในบทนี้ก็จะกล่าวถึง ส่วนที่มีความสำคัญที่สุดของระบบการจำแนกตัวอักษร (CLASSIFICATION) ออกเป็นกลุ่ม ๆ

4.1 การตรวจสอบหัวตัวอักษร (Head detection)

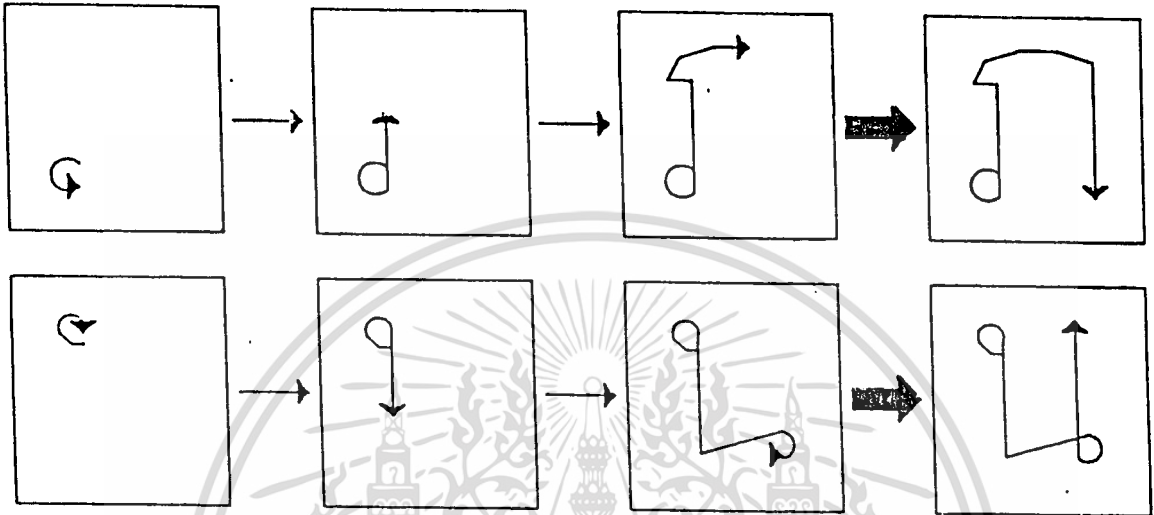
หัวของตัวอักษรในภาษาไทย จะมีลักษณะเป็นวงปิดขนาดเล็ก (เมื่อเทียบกับส่วนอื่น ๆ ในตัวอักษร) วางอยู่ตามตำแหน่งต่าง ๆ และมีจำนวนต่าง ๆ กันออกไป สำหรับรูปแบบของตัวอักษรแต่ละตัวดังแสดงในรูปที่ 4.1

รูปที่ 4.1 จำนวนและตำแหน่งของหัว

(ก) ตัวอักษรที่ไม่มีหัว	(ข) ตัวอักษรที่มีหัว 1 หัว
(ค) ตัวอักษรที่มีหัว 2 หัว	(ง) ตัวอักษรที่มีหัว 3 หัว

จะพบว่าตัวอักษรในภาษาไทยทั้งหมดจะสามารถที่จะแบ่งได้เป็น ตัวอักษรที่ไม่มีหัว มีหัว 1 หัว มีหัว 2 หัว และมีหัว 3 หัว ตัวแสดงในรูปแบบที่ 4.1 (ก), (ข), (ค) และ (ง) ตามลำดับ

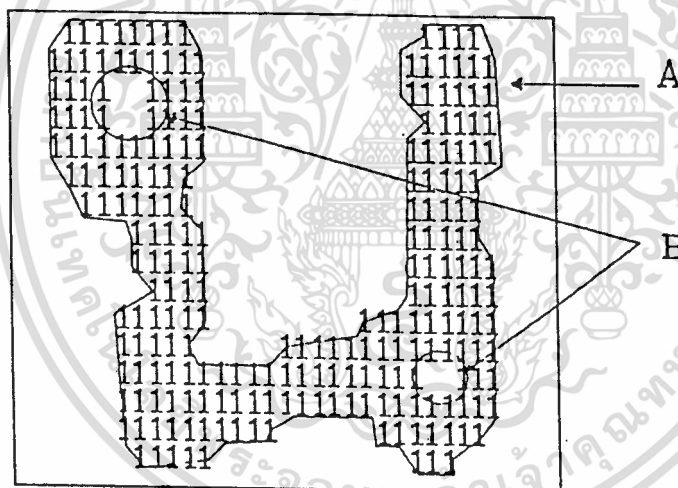
รูปที่ 4.2 ลักษณะการเขียนตัวอักษร

เมื่อพิจารณาถึงการเขียนตัวอักษรภาษาไทยด้วยแล้ว ก็จะเป็นที่สังเกตได้อย่างชัดเจนในการเขียนตัวอักษรที่มีหัวนั้นจะเริ่มต้นชั้นต้นที่การเขียนหัวของตัวอักษรก่อนเสมอ ดังจะเห็นได้จากขั้นตอนการเขียนตัวอักษร "ก" และตัวอักษร "น" ในรูปที่ 4.2

ดังนั้นจึงจะถือได้ว่า หัวของตัวอักษรภาษาไทยเป็นลักษณะที่เด่นชัดอย่างหนึ่งของตัวอักษร ซึ่งในปริญาณิพนธ์ฉบับนี้จะได้นำเอาลักษณะเด่นอันนี้มาพิจารณาถึงความแตกต่างในเรื่องของจำนวนและตำแหน่งเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจำแนกกลุ่มของตัวอักษร

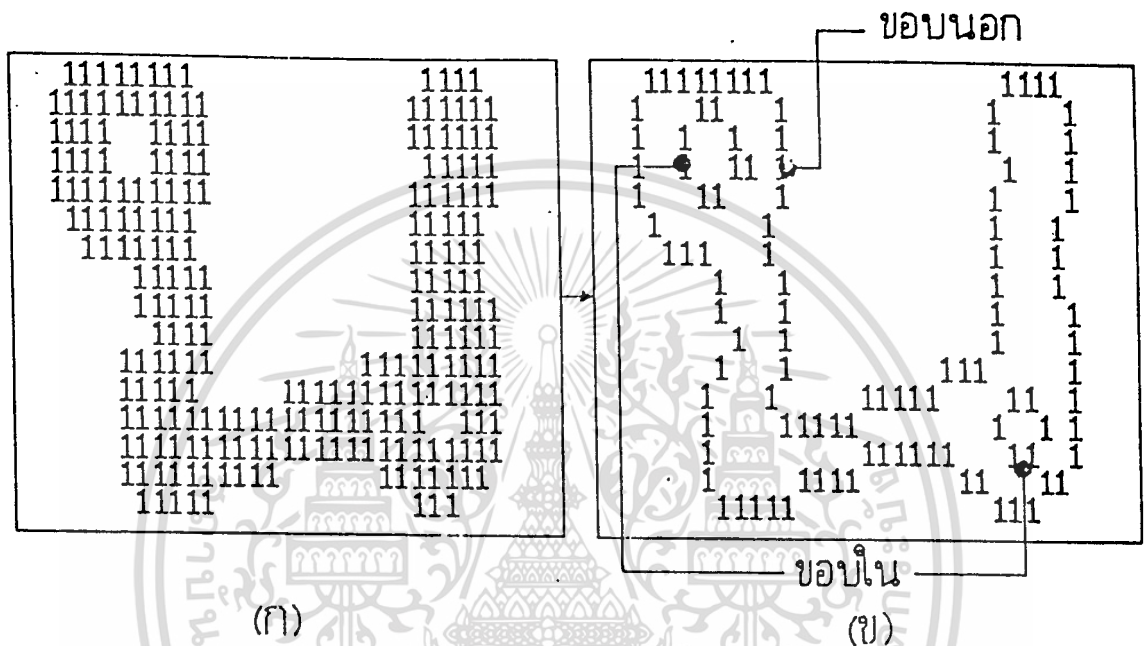
จากรูปแบบสองระดับของตัวอักษรภาษาไทยในรูปที่ 4.3 จะเห็นได้ว่าขอบของภาพตัวอักษรจะแยกกันใน 2 ลักษณะคือ ส่วนที่เป็นขอบนอก (A) และขอบใน (B) ขอบในนี้เองที่ประกอบกันขึ้นเป็นหัวของตัวอักษร

การตรวจสอบหัวของตัวอักษรจะเริ่มต้นโดยทำการ scan จากบนลงล่าง (รูปที่ 4.3 (ก)) ไปบนรูปแบบสองระดับที่ยังไม่ได้มีการทำให้บาง แล้วคำนวณหาค่าตัวเลขต่อเนื่อง NC_x และ NC_y (โดยใช้สมการที่ (2.1) และ (2.2)) ของจุดภาพใด ๆ บนรูปแบบและทำการเก็บค่าไว้ในรูปแบบ ก็จะทำให้สามารถหาส่วนที่เป็นขอบในและขอบนอกของตัวอักษรออกมาได้ดังรูปที่ 4.4

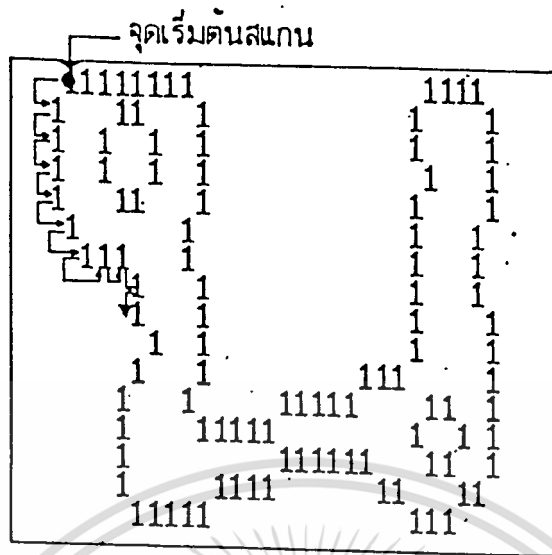
รูปที่ 4.3 รูปแบบสองระดับสำหรับการตรวจสอบหัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

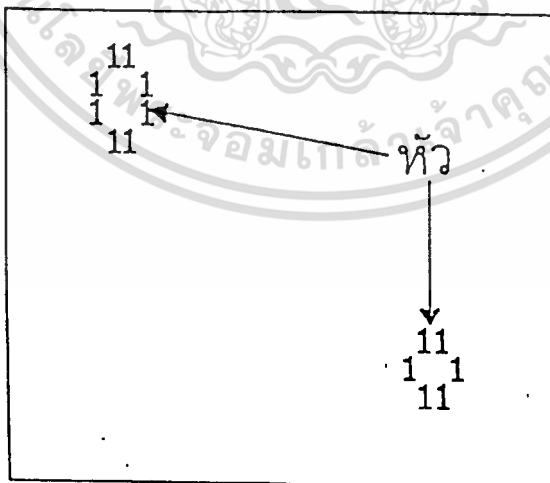
รูปที่ 4.4 ขอบของตัวอักษร

ขั้นตอนต่อไปนี้จะทำการ scan จากบนลงล่าง จนรูปแบบที่เป็นขอบของภาพ (รูปที่ 4.4(ข)) จนกระทั่งพบจุดภาพที่เป็นขอบจุดแรก จะใช้จุดภาพนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการติดตามขอบเขตของตัวอักษร ดังแสดงในรูปที่ 4.5

รูปที่ 4.5 การติดตามขอบภาพเพื่อการตรวจสอบหัว

ในขณะที่ทำการติดตามขอบเขตของภาพ จะบันทึกตำแหน่งและจำนวนของจุดภาพไว้ และเมื่อการติดตามขอบเขตของภาพสิ้นสุดลงที่จุดเริ่มต้น ก็จะทำให้ค่า 0 ลงไปในตำแหน่งของจุดภาพที่ได้บันทึกไว้ (ตัดขอบนอกออกไปจากรูปแบบ) จะได้รูปแบบที่เป็นขอบของภาพตัวอักษรออกมาดังรูปที่ 4.6

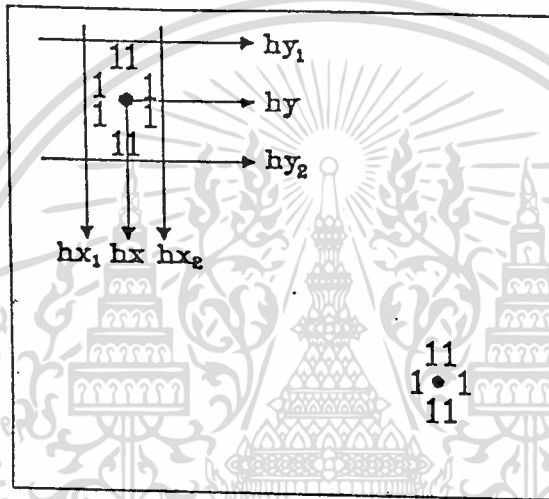

รูปที่ 4.6 ขอบของภาพตัวอักษรที่เป็นหัว

เมื่อถึงขั้นตอนนี้จะพบว่าหัวของตัวอักษรก็จะปรากฏออกมาดังแสดงในรูปที่ 4.6

ถ้ากำหนดให้ H เป็นจำนวนสูงสุดของหัวในตัวอักษรภาษาไทยแล้ว (ในที่นี้ $H = 3$) ขั้นตอนต่อไปก็จะทำการติดตามขอบเขตที่เป็นหัวของตัวอักษร โดยกระทำเป็นจำนวน H ครั้ง ซึ่งในแต่ละครั้งก็จะทำการบันทึกเอาตำแหน่งที่ใช้แทนหัวและจำนวนจุดภาพของแต่ละหัวไว้

ตำแหน่งที่ใช้แทนหัวจะหาได้จากการทำ scan ภาพใน 4 ทิศทาง (รูปที่ 4.3) เพื่อหากรอบ บน ล่าง ซ้าย และขวาของหัวดังรูปที่ 4.7

รูปที่ 4.7 การหาค่าตำแหน่งของหัว

ตำแหน่งที่ใช้แทนหัวซึ่งต่อไปจะเรียกว่า ตำแหน่งของหัว จะหาได้จากสมการที่ (4.1) และ (4.2)

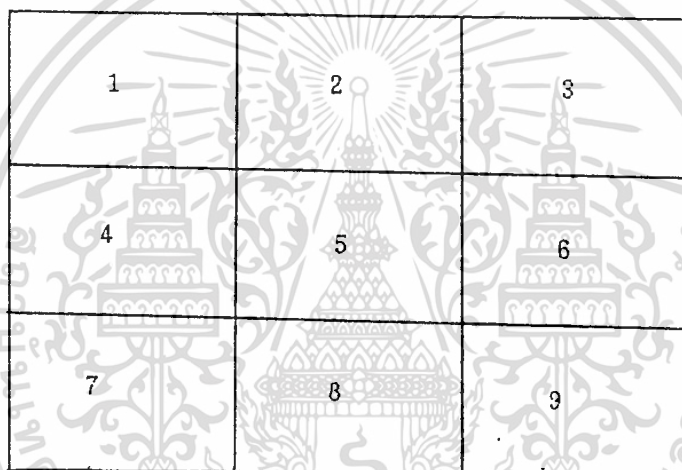
$$hx = (hx_e - hx_1) / 2 \quad (4.1)$$

$$hy = (hy_e - hy_1) / 2 \quad (4.2)$$

เมื่อนำเอารูปแบบสองระดับของตัวอักษรที่ผ่านการเตรียมข้อมูลแล้วมาหาค่า NC_0 ก็จะได้รูปแบบตัวอักษรที่ประกอบด้วยค่าตัวเลขต่อเนื่องดังรูปที่ 4.8

- กลุ่มที่ 1 (class1) คือ กลุ่มที่ไม่มีหัว(no head)
 กลุ่มที่ 2 (class2) คือ กลุ่มที่มีหัว 1 หัว(one head)
 กลุ่มที่ 3 (class3) คือ กลุ่มที่มีหัว 2 หัว(two head)
 กลุ่มที่ 4 (class4) คือ กลุ่มที่มีหัว 3 หัว(three head)

รูปแบบของตัวอักษรในกลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 จะถูกนำมา scan หาขอบเขตตัวของตัวอักษร เพื่อที่จะใช้แบ่งตัวอักษรออกเป็น 9 เขต(Zone) ดังรูปที่ 4.10

รูปที่ 4.10 การแบ่งเขตของตัวอักษรกลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3

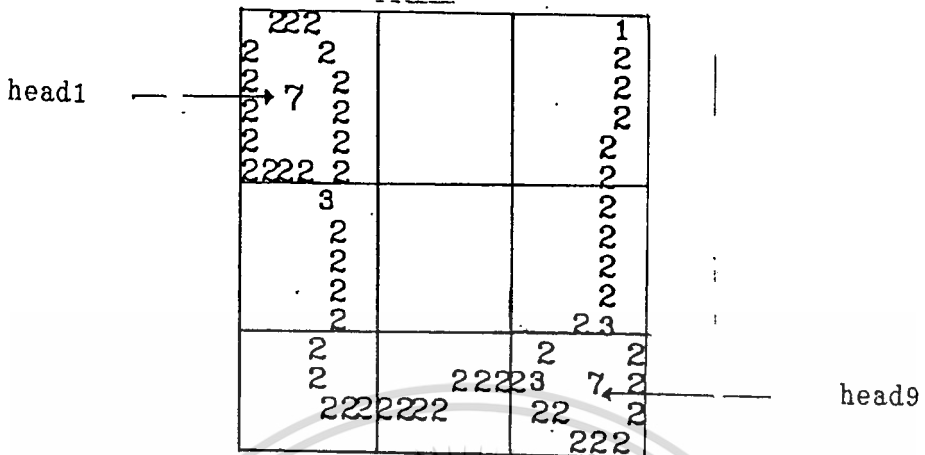
เมื่อสิ่งเกิดถึงจำนวนหัวของตัวอักษรใน 9 เขตที่แบ่งได้ ก็จะสามารถแบ่งกลุ่มย่อย (Sub Class) ของตัวอักษรได้ดังนี้

กลุ่มย่อย C11 คือ กลุ่มย่อยที่มีหัวอยู่ 1 หัว

กลุ่มย่อย C12 คือ กลุ่มย่อยที่มีหัวอยู่ 2 หัว

ตัวอักษรในแต่ละกลุ่มย่อยจะถูกตรวจสอบเพื่อหาว่ามีหัวอยู่ในเขตไหน และสามารถจำแนกออกเป็นตัวอักษรต่าง ๆ แล้วแสดงการเปรียบเทียบให้เห็นได้ด้วยการ load ตัวอักษรจาก CU FONT ตามค่ารหัส ASCII ที่ สามารถหาได้จาก program

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.11 ตำแหน่งของหัวตัวอักษรในกลุ่มย่อย

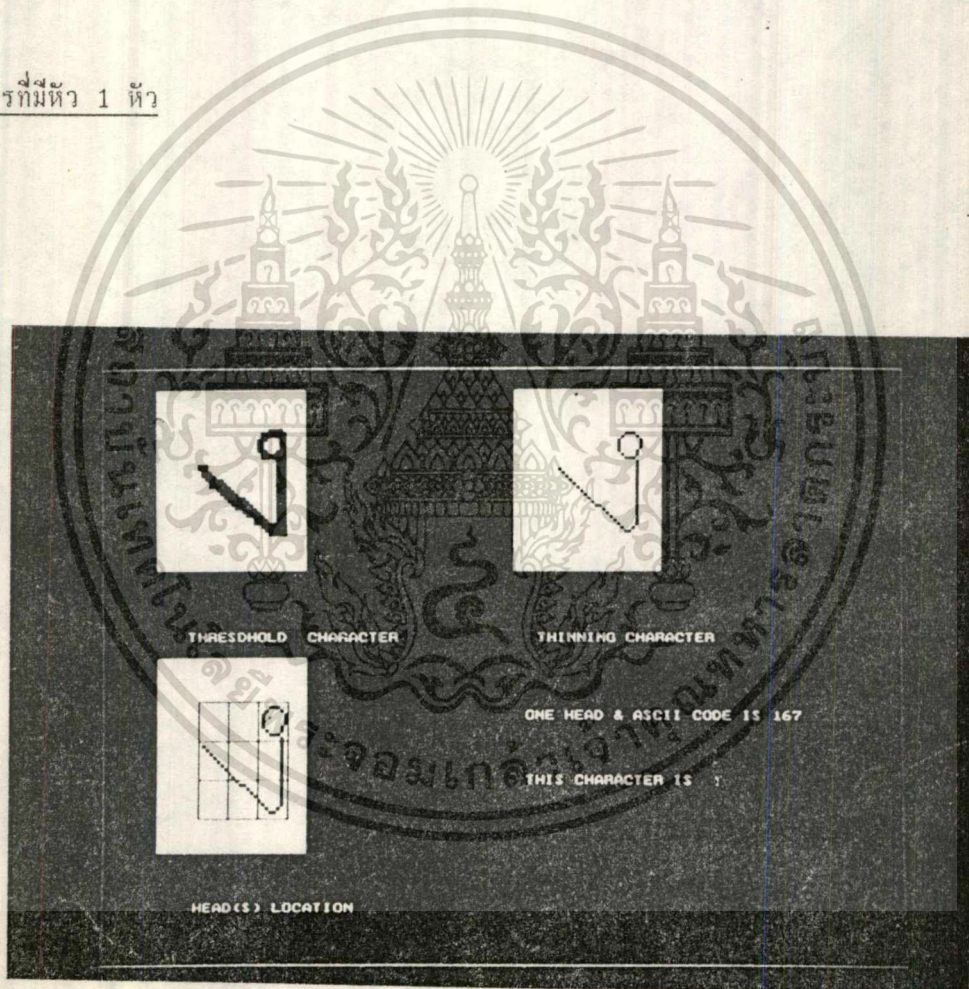
รูปที่ 4.11 แสดงถึงตำแหน่งของหัวที่ปรากฏอยู่ตามเขตต่างๆ head1 = 1 และ head9 = 1 มีความหมายว่า ตัวอักษร "น" มีหัวอยู่ในเขตที่ 1 และเขตที่ 9 ตามลำดับ

บทที่ 5

ผลการทดลองและสรุป

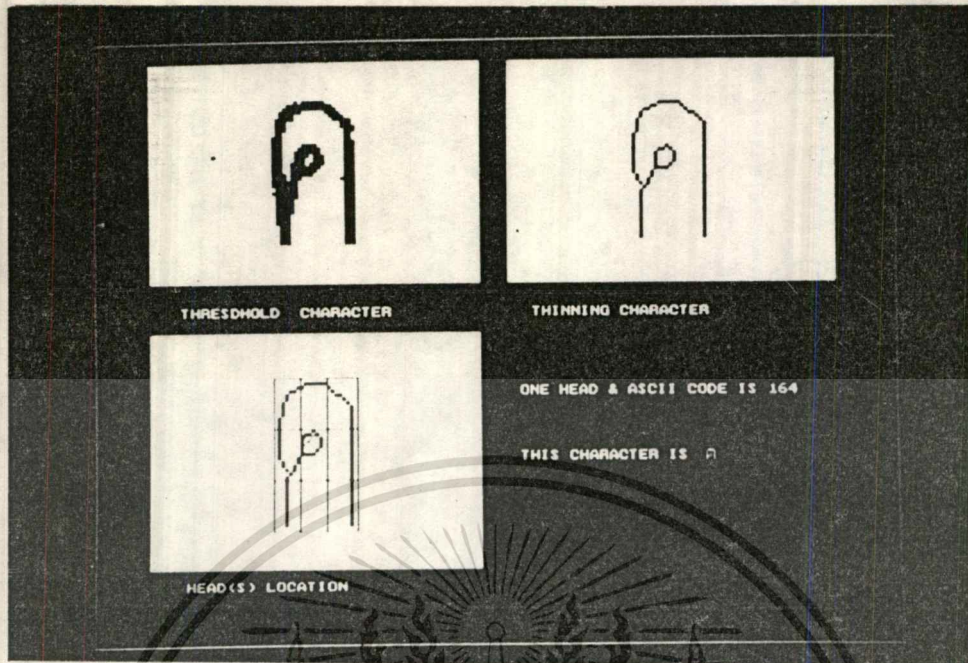
ผลการทดลอง

จากขั้นตอนการจดจำตัวอักษร โดยการหาจุดศูนย์กลางของหัวตัวอักษรในแต่ละ zone และ แยกออกเป็นตัวอักษรที่มี 1 หัวและ 2 หัว จะได้ผลการทดลองดังรูป

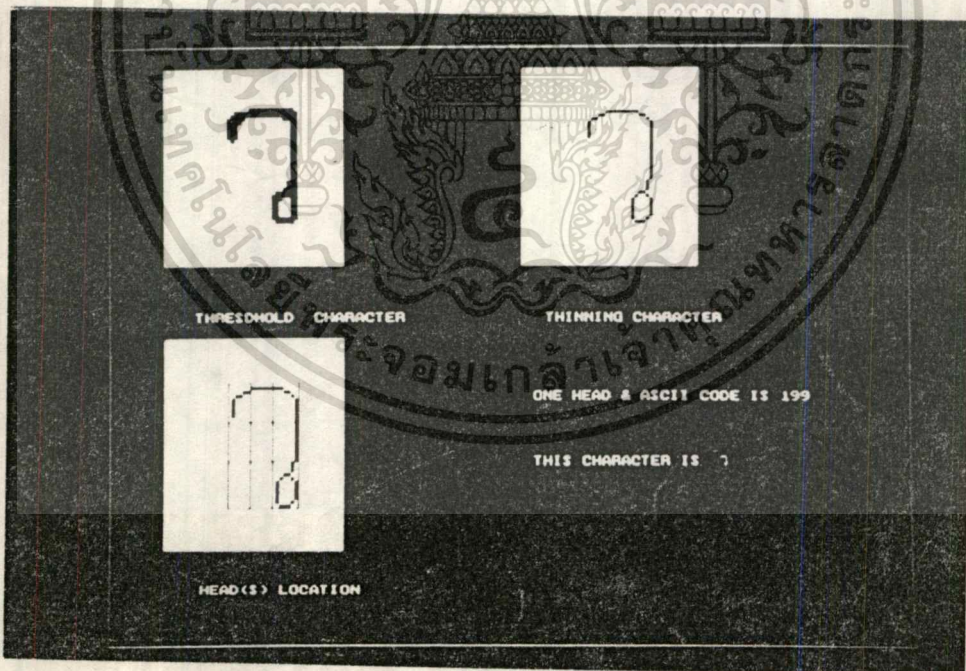
ตัวอักษรที่มีหัว 1 หัว

รูปที่ 5.1 แสดงตัวอักษรที่มีหัวอยู่ใน zone ที่ 3(ง)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

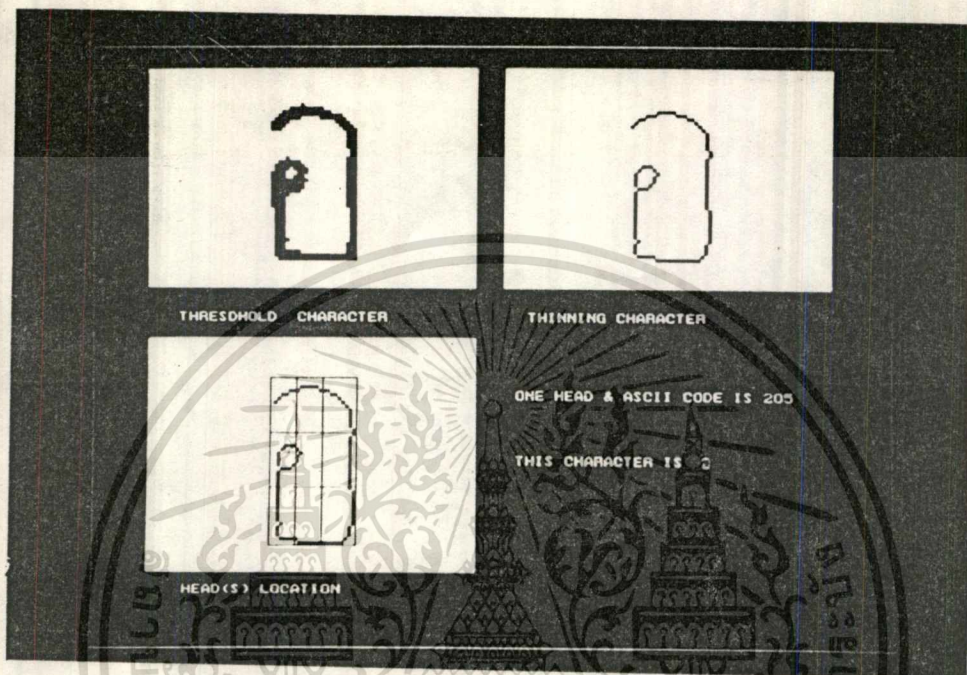

รูปที่ 5.2 แสดงตัวอักษรที่มีหัวอยู่ใน zone ที่ 5(ค)

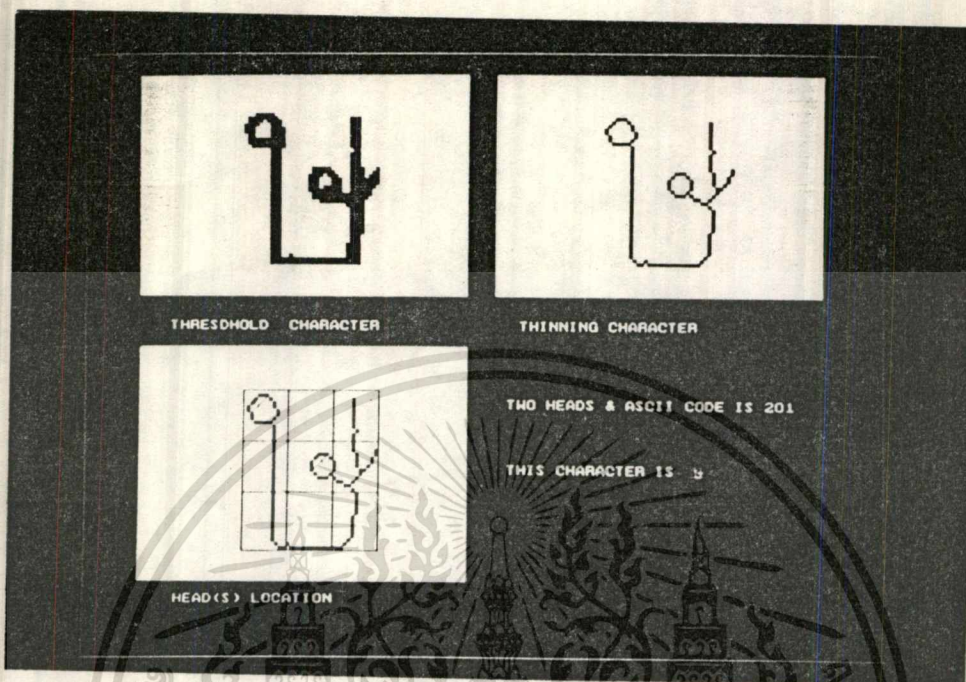
รูปที่ 5.3 แสดงตัวอักษรที่มีหัวอยู่ใน zone ที่ 9(ก)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

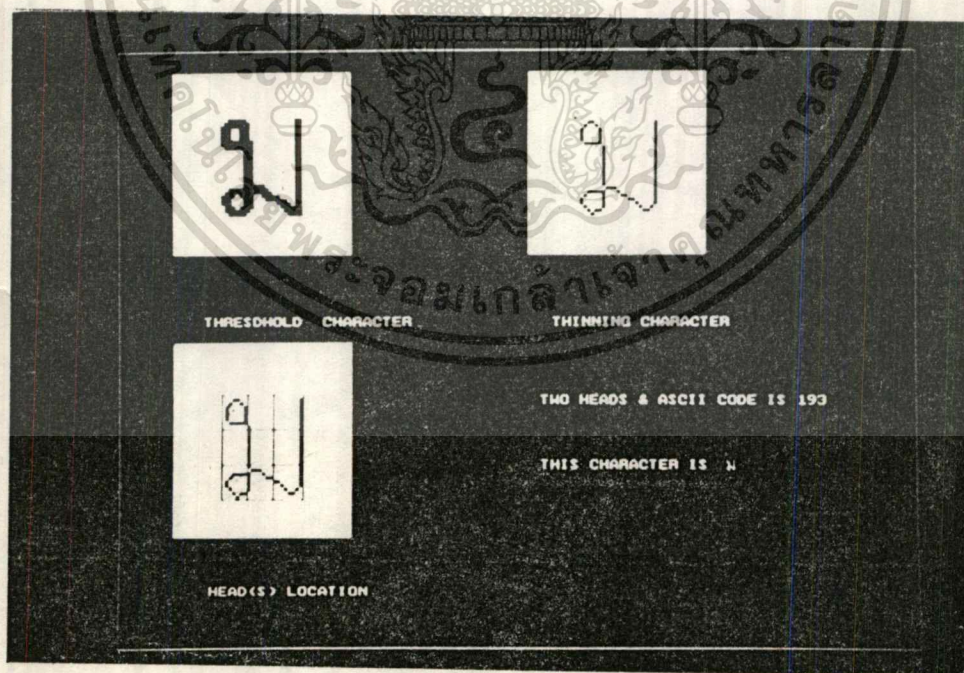

รูปที่ 5.4 แสดงตัวอักษรที่มีหัวอยู่ใน zone ที่ 4 (อ)

ตัวอักษรที่มีหัว 2 หัว

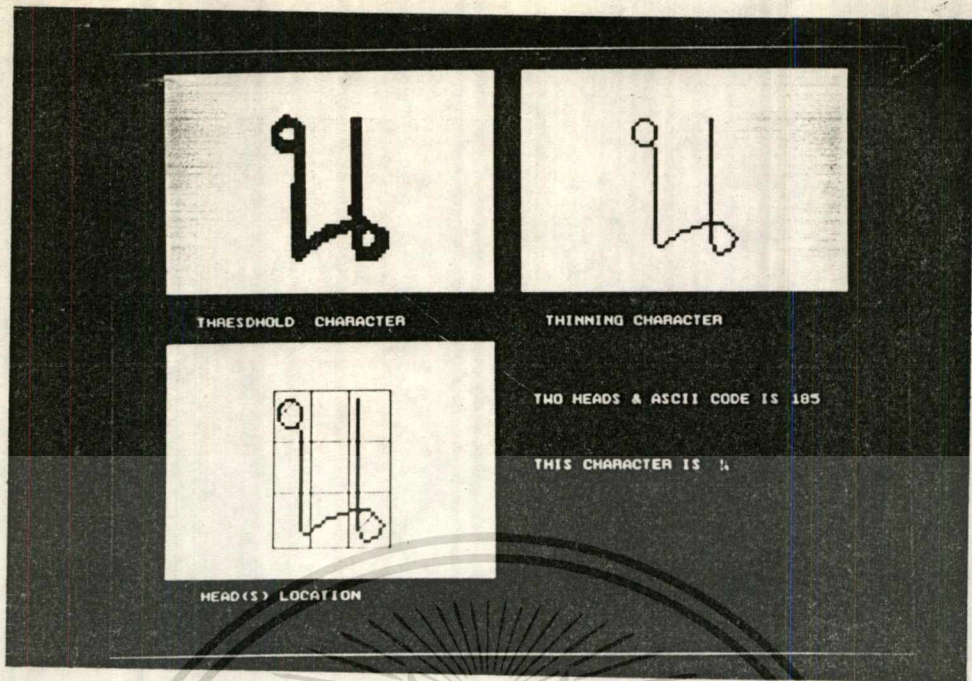

รูปที่ 5.5 แสดงตัวอักษรที่มีหัวอยู่ใน zone ที่ 1 และ 5(ข)

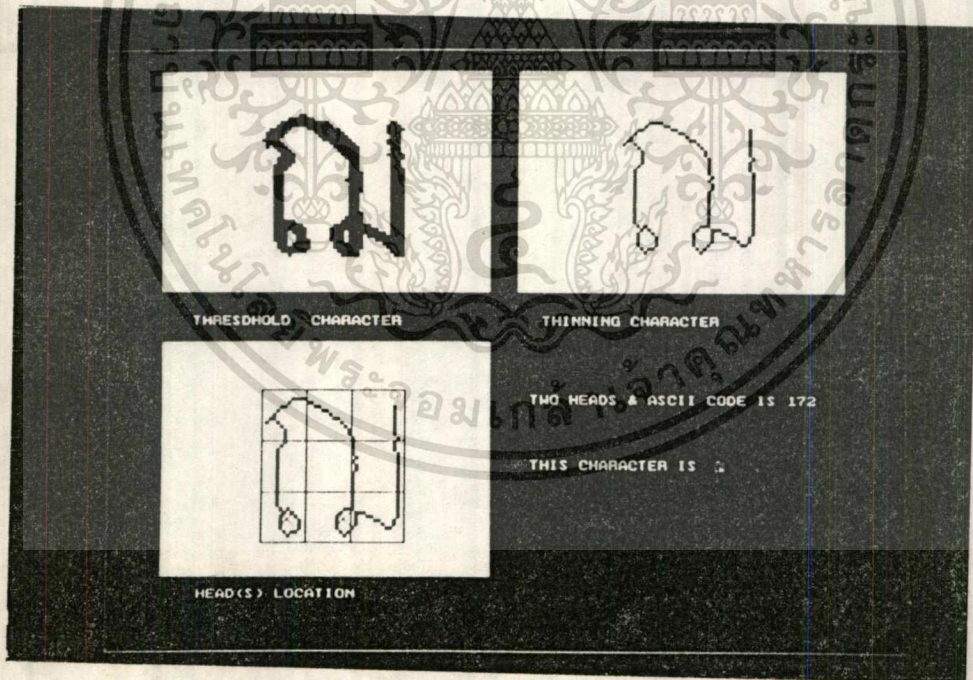

รูปที่ 5.6 แสดงตัวอักษรที่มีหัวอยู่ใน zone ที่ 1 และ 7(ม)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5.7 แสดงตัวอักษรที่มีหัวอยู่ใน zone ที่ 1 และ 9(น)

รูปที่ 5.8 แสดงตัวอักษรที่มีหัวอยู่ใน zone ที่ 7 และ 9(ณ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปผลการทดลอง

จากผลการทดลองใช้ลายมือ ตัวอย่าง 5 ลายมือ จะพบว่า การจดจำตัวอักษรลายมือเขียนภาษาไทยในปริศยานิพนธ์นี้ จะมีความถูกต้องถึง 80 % ถ้าตัวอักษรที่ผ่านเข้ามาในขั้นตอนการจดจำนี้มีตำแหน่งหัวของตัวอักษรอยู่ในแต่ละส่วนอย่างแน่นอน หากตัวอักษรใดมีตำแหน่งหัวของตัวอักษรอยู่ก้ำกึ่งกันระหว่างแต่ละส่วนจะเกิดข้อผิดพลาดขึ้น นอกจากนี้ ในกรณีที่ตัวอักษรที่เข้ามาในระบบการจดจำมีตำแหน่งหัวของตัวอักษรอยู่ในส่วนเดียวกันหรือมีความคล้ายคลึงกัน ก็ยังไม่สามารถจดจำได้

ส่วนข้อจำกัดที่สำคัญอีกข้อหนึ่งก็คือ ความหนาของลายมือเขียนที่ผ่านเข้ามาในระบบการจดจำจะต้องมีความหนาพอที่จะทำให้สามารถแยกขอบของตัวอักษรออกมาได้ เพราะขอบของตัวอักษรเป็นส่วนสำคัญที่จะใช้หาตำแหน่งของหัวตัวอักษร ถ้าตัวอักษรบางจนทำให้การติดตามขอบของตัวอักษรผิดพลาดแล้วจะไม่สามารถหาตำแหน่งของหัวที่ถูกต้องได้

บรรณานุกรม

1. RAFAEL C. GONZALES , RICHARD E. WOOD "DIGITAL IMAGE PROCESSING"
ADDISON-WILEY PUBLISHING COMPANY ,1992.
2. ยืน กุ้วรารณ "การประมวลผลสัญญาณดิจิทัล" วารสารเซมิคอนดักเตอร์อิเล็กทรอนิกส์
เล่ม 76-79, ซีเอ็ดยูเคชั่น, 2530.
3. ประสาร ตั้งติสานนท์ "การจดจำรูปแบบตัวอักษรคิตลายมือภาษาไทยโดยวิธีแยกลักษณะเด่น"
วิทยานิพนธ์ ปีการศึกษา 2529 ภาควิชาคอมพิวเตอร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ สจล.
4. สุรพีธี เอื้อไพบุลย์ "การจดจำตัวอักษรลายมือภาษาไทยโดยการพิจารณาหัวของตัวอักษร"
วิทยานิพนธ์ ปีการศึกษา 2531 สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์ สจล.

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ สุรพันธ์ เอื้อไพบูลย์ ที่ได้ให้แนวทางในการทำปฏิญานพนธ์นี้ขึ้นมา
 อาจารย์ เทอดศักดิ์ ลีวาททอง ที่กรุณาให้คำปรึกษาในการเขียนโปรแกรม
 ขอบคุณ ศิริเดช สมโภชน์ ณัฐพงศ์ ที่ให้คำปรึกษา และเป็นกำลังใจ
 กราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้านเสมอมา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

```

#include <stdio.h>
#include <dos.h>
#include <alloc.h>
#include <conio.h>
#include <process.h>
#include <graphics.h>
#include <math.h>
#define BUFSIZE 4000 /* internal graphics buffer size */
#define scale 3

void show_pics(long int biwidth,long int biheight,
    unsigned char new_mat[128][128]);
void threshold(long int biwidth,long int biheight);
void convert(long int biwidth,long int biheight,FILE *fp);
void position(long int biwidth,long int biheight);
void thin(long int biwidth,long int biheight);
void show_pic(long int biwidth,long int biheight,
    unsigned char new_mat[128][128]);
void edge_detc(long int biwidth,long int biheight);
void head_ctr(void);
void scan(int upper_x,int upper_y,int lower_x,int lower_y);
void show_pic_out(long int biwidth,long int biheight,
    unsigned char new_mat[128][128]);
void cross(void);
void check(void);
void ld_font(int asc);
typedef struct tagBITMAPFILEHEADER
{
    int bfType;
    long int bfSize;
    int bfReserved1;
    int bfReserved2;
    long int bfoffBits;
} BITMAPFILEHEADER;

typedef struct tagBITMAPINFOHEADER
{
    long int biSize;
    long int biWidth;
    long int biHeight;
    int biPlanes;
    int biBitCount;

    long int biCompression;
    long int biSizeImage;
    long int biXPelsPerMeter;
    long int biYPelsPerMeter;
    long int ClrUsed;
} BITMAPINFOHEADER;

typedef struct tagRGBQUAD
{
    unsigned char rgbBlue;
    unsigned char rgbGreen;
    unsigned char rgbRed;
    unsigned char rgbReserved;
} RGBQUAD;

unsigned static char far *matrix;
unsigned static char far temp[128][128];
unsigned static char far plot[128][128];
unsigned static char far pic[128][128];
int dot[18];
float huge *hist_array;
int max_x,max_y;

```

เอกสารนี้เป็นเอกสารของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
 การนำเอกสารนี้ไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตถือว่าผิดกฎหมาย
 หากท่านมีข้อสงสัยหรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อฝ่ายวิชาการ โทร. 0-2327-8100

```

int num_head,
int xa,xb,xc,ya,yb,yc,x1,y1,x2,y2;
int H1,H2,H3,H4,H5,H6,H7,H8,H9;

void main(void)
{
char String[50];
int max_dot;
unsigned int min_val,max_val, temp_val;
int i, j;
long int bi_width,bi_height,offset,num;

BITMAPFILEHEADER *BmFile;
BITMAPINFOHEADER *BmInfoHeader;
RGBQUAD *rgbquad;
FILE *fp;

clrscr();
BmFile = (BITMAPFILEHEADER *)malloc( sizeof(BITMAPFILEHEADER));
if (!BmFile){
printf("\nError: Unable to allocate histogram array\n");
exit(1);
}
BmInfoHeader = (BITMAPINFOHEADER *)malloc( sizeof(BITMAPINFOHEADER))
if (!BmInfoHeader){
printf("\nError: Unable to allocate histogram array\n");
exit(1);
}
rgbquad= (RGBQUAD *)malloc( sizeof(RGBQUAD));
if (!rgbquad){
printf("\nError: Unable to allocate histogram array\n");
exit(1);
}

printf("Enter Bitmap File: ");
gets(String);
fp = fopen(String,"r+b");
if(fp==NULL)
{
printf("I can't open your file.");
exit(0);
}
fread(BmFile,sizeof(BITMAPFILEHEADER),1,fp);
fread(BmInfoHeader,sizeof(BITMAPINFOHEADER),1,fp);
fread(rgbquad,sizeof(RGBQUAD),1,fp);

offset = BmFile->bfoffBits;
fseek(fp, offset , SEEK_SET);

min_val=0;
max_val=255;
bi_width = BmInfoHeader->biWidth;
bi_height = BmInfoHeader->biHeight;
free(BmFile);
free(BmInfoHeader);
free(rgbquad);

if( bi_width>128 || bi_height>128)
{
printf("\n Your file is too big I can't do anything!!!");
getch();
exit(0);
}

```

```

    hist_array = (float *)farcalloc(max_val-min_val+1, sizeof(float));
    if (!hist_array){
        printf("\nError: Unable to allocate histogram array\n");
        exit(1);
    }

```

```

matrix = (unsigned char *)farcalloc(bi_width*bi_height,
    sizeof(unsigned char ));
if (!matrix){
    printf("\nError: Unable to allocate matrix array\n");
    exit(1);
}
convert(bi_width,bi_height,fp);

```

/* Step through the input matrix. Make sure each value is within the proper range for an index into the histogram array. Then increment the histogram value at this index point */

```

for (i=0; i<bi_width; i++)
{
    for (j=0; j<bi_height; j++)
    {
        temp_val =plot[i][j];
        temp_val = temp_val > max_val ? max_val : temp_val;
        temp_val = temp_val < min_val ? min_val : temp_val;
        hist_array[min_val+temp_val] += 1.0;
    }
}

```

```

    thresdhold( bi_width,bi_height);
    position(bi_width,bi_height);
    show_pics(bi_width,bi_height,pic);

```

```

    edge_detc(bi_width,bi_height);
    // show_pic(bi_width,bi_height,plot);
    head_ctr();

```

```

    thin(bi_width,bi_height);
    check();
    show_pic_out(bi_width,bi_height,pic);
    cross();

```

```

    getch();
    closegraph();

```

```

}
void convert(long int biwidth,long int biheight,FILE *fp)
{

```

```

    int i,j;
    for(i=biheight-1;i>0;i--)
    {
        for(j=0;j<biwidth;j++)
        {
            fread(matrix,sizeof( unsigned char),1,fp);
            plot[i][j]=(*matrix);
        }
    }

```

```

    farfree(matrix);
}

```

```

void thresdhold(long int biwidth,long int biheight)
{

```

/* printf("\n Enter threshold value from graph: ");
scanf("%d",&thold);*/

```

    int i,j,thold;
    printf("\n Enter threshold value from graph: ");
    scanf("%d",&thold);

```

```

thold=170;
for(i=0;i<biheight;i++)
{
    for(j=0;j<biwidth;j++)
    {
        if(plot[i][j]<thold)
            temp[i][j]=0;
        else
            temp[i][j]=255;
    }
}
}
void position(long int biwidth,long int biheight)
{
int i,j,l,m,flag,xc,yc;
int Lx,Ly,a,b;
int top,bottom,left,right,shift_x,shift_y;
long int lx,ly,iF,jF,sum,k;

xc=biwidth/2;
yc=biheight/2;

//scan from top to bottom
flag=1;
i=1;j=0;
while( temp[i][j] !=0 && flag==1 )
{
    j++;
    if(j==biwidth)
    {
        j=0;
        i++;
    }
    if(i==biheight)
        flag=0;
}
top=i;
//scan from bottom to top
flag=1;
i=biheight-1;j=biwidth-1;
while (temp[i][j] !=0 && flag==1)
{
    j--;
    if(j==0)
    {
        j=biwidth-1;
        i--;
    }
    if(i==0)
        flag=0;
}
bottom=i;
//scan from left to right
flag=1;
i=1;j=0;
while (temp[i][j] !=0 && flag==1)
{
    i++;
    if(i==biheight)
    {
        i=1;
        j++;
    }
    if(j==biwidth)
        flag=0;
}
}
}

```

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่มีการคิดค่าลิขสิทธิ์ อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้


```

for(i=0;i<biheight;i++)
{
    for(j=0;j<biwidth;j++)
    {
        if(pic[i][j]==0)
            temp[i][j]=0;
        else
            temp[i][j]=1;
    }
}
}

void edge_detc(long int biwidth,long int biheight)
{
    int i,j,k,l,p=0,g;
    int pix1,pix2,pix3,pix4;
    int pix5,pix6,pix7,pix0,pix8;
    int A,B,C,D,E,F,G,H,NC4,NC8;
    int begin_i,begin_j,new_i,new_j,ipoint,jpoint;
    int di,dj,f,kk;
    int id[1000],jd[1000];
    int iF,jF;

    for(j=0;j<biwidth;j++)
    {
        for(i=0;i<biheight;i++)
        {
            plot[i][j]=0; /*clear plot array*/
        }
    }
    /*window for mark edge*/
    for(j=0;j<biwidth;j++)
    {
        for(i=0;i<biheight;i++)
        {
            if(pic[i][j]==1)
            {
                pix1=pic[i][j+1];
                pix2=pic[i-1][j+1];
                pix3=pic[i-1][j];
                pix4=pic[i-1][j-1];
                pix5=pic[i][j-1];
                pix6=pic[i+1][j-1];
                pix7=pic[i+1][j];
                pix8=pic[i+1][j+1];
                A=pix1-(pix1*pix2*pix3);
                B=pix3-(pix3*pix4*pix5);
                C=pix5-(pix5*pix6*pix7);
                D=pix7-(pix7*pix8*pix1);
                E=(1-pix1)-((1-pix1)*(1-pix2)*(1-pix3));
                F=(1-pix3)-((1-pix3)*(1-pix4)*(1-pix5));
                G=(1-pix5)-((1-pix5)*(1-pix6)*(1-pix7));
                H=(1-pix7)-((1-pix7)*(1-pix8)*(1-pix1));
                NC4=A+B+C+D;
                NC8=E+F+G+H;

                if((NC8==1 && NC4!=3) || (NC8==1 && NC4!=2))
                {
                    plot[i][j]=1;
                }
            }
        }
    }
}

```

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีข้อตกลงเงื่อนไข และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

```

}
/*find head of characters*/
i=0;j=0;f=0;
while(plot[i][j] !=1)
{
    j++;
    if(j==biwidth)
    {
        i++;
        j=0;
    }
    if(i==biheight)
    {
        f=1;
        break;
    }
}
begin_i=i;begin_j=j;
/*mask the first point*/
plot[begin_i][begin_j]=15;
/*save array of first point*/
id[p]=begin_i;jd[p]=begin_j;p++;
/*assign first point begin to scan*/
new_i=i-1;
new_j=j;
/*assign window to decide head of character*/

ipoint=new_i-i; /*difference between current & next co-ordinate*/
jpoint=new_j-j;
new_i=i; new_j=j; kk=1;

/* start scanning*/
while(kk<=8 && f==0)
{
    di=ipoint+jpoint; /*assign next co-ordinate*/
    dj=jpoint-ipoint;

    if(di !=0)
    { di=di/abs(di);}
    if(dj !=0)
    { dj=dj/abs(dj);}
    i=new_i+di; j=new_j+dj;

    if(plot[i][j]!=0)
    {
        if((i==begin_i)&&(j==begin_j))
        {
            di=0;dj=0;
            break;
        }
        else
        {
            plot[i][j]=15;
            id[p]=i; jd[p]=j; p++;
            ipoint=new_i-i;
            jpoint=new_j-j;
            new_i=i; new_j=j; kk=1;
        }
    }
}
else
{
    ipoint=di;jpoint=dj;
    kk++;
}
}

```

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่าในรูปแบบใดก็ตาม อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

```

    {
        return;
    }
else
    for(i=0;i<p;i++)
    {
        plot[id[i]][jd[i]]=0;
    }
}

```

```

void thin(long int biwidth,long int biheight)
    /*thinning input character*/

```

```

{
    int i,j;
    int flag=1;
    int k0,k1,k2,k3,k4,k5,k6,k7;
    int sum1,sum2,sum3,sum4,sum5,sum6;
    int sum7,sum8,sum9,sum10,sum11,sum12;

    while(flag==1)
    {
        flag=0;
        for(j=0;j<biwidth;j++)
        {
            for(i=0;i<biheight;i++)
            {
                if(pic[i][j]==1)
                {
                    k0=pic[i][j+1];
                    k1=pic[i-1][j+1];
                    k2=pic[i-1][j];
                    k3=pic[i-1][j-1];
                    k4=pic[i][j-1];
                    k5=pic[i+1][j-1];
                    k6=pic[i+1][j];
                    k7=pic[i+1][j+1];
                    sum1=k0|k4|k5|k7;
                    sum2=k0|k1|k3|k4;
                    sum3=k0|^k1;
                    sum4=~k3|k4;
                    sum5=k4|^k5;
                    sum6=k0|^k7;
                    if(k2==0)
                    {
                        if((k6 & sum1 & sum3 & sum4)==1)
                            pic[i][j]=8;
                    }
                    else
                    {
                        if(k6==0)
                        {
                            if((k2 & sum2 & sum5 & sum6)==1)
                                pic[i][j]=8;
                        }
                    }
                }
            }
        }
    }
    for(i=0;i<biheight;i++)
    {
        for(j=0;j<biwidth;j++)
        {
            if(pic[i][j]==1)
            {
                k0=pic[i][j+1];
                k1=pic[i-1][j+1];
            }
        }
    }
}

```

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่าในกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

```

k3=pic[i-1][j-1];
k4=pic[i][j-1];
k5=pic[i+1][j-1];
k6=pic[i+1][j];
k7=pic[i+1][j+1];
sum7=k1|k2|k6|k7;
sum8=k2|k3|k5|k6;
sum9=k2|^k3;
sum10=~k5|k6;
sum11=k6|^k7;
sum12=~k1|k2;
if(k4==0)
{
    if((k0 &sum7 &sum9 &sum10)==1)
        pic[i][j]=8;
}
else
if(k0==0)
{
    if((k4 &sum8 &sum11 &sum12)==1)
        pic[i][j]=8;
}
}
}
for(i=0;i<biheight;i++)
{
for(j=0;j<biwidth;j++)
{
    if(pic[i][j]==8)
    {
        flag=1;
        pic[i][j]=0;
    }
}
}
}
show_pic(biwidth,biheight,pic);
}

void head_ctr()
{
    int i,j,xbound,ybound;
    xa=x1;xb=xa+((x2-x1)/3);xc=xb+((x2-x1)/3);
    ya=y1;yb=ya+((y2-y1)/3);yc=yb+((y2-y1)/3);
    num_head=0;head=0;
    H1=0;H2=0;H3=0;H4=0;H5=0;H6=0;
    H7=0;H8=0;H9=0;
    /*find head in each zone*/
        /*zone1*/
        scan(xa,ya,xb,yb);
        /* zone 2 */
        scan(xb+1,ya,xc,yb);
        /* zone 3*/
        scan(xc+1,ya,x2,yb);
        /*zone 4*/
        scan(xa,yb+1,xb,yc);
        /*zone 5*/
        scan(xb+1,yb+1,xc,yc);
        /*zone 6*/
        scan(xc+1,yb+1,x2,yc);
        /*zone 7*/
        scan(xa,yc+1,xb,y2);
        /*zone 8*/

```

เอกสารนี้เป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่าการสืบค้นข้อมูลนี้ด้วยวิธีการใดๆ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

```
scan(xc+1,yc+1,x2,y2);
```

```
}  
void scan(int upper_x,int upper_y,int lower_x,int lower_y)
```

```
{  
    int i,j;  
    int xaz1,xbz1,yaz1,ybz1;  
    int cx,cy;  
    int ctx,cty;
```

```
    i=upper_y;j=upper_x;  
    while(plot[i][j]!=1)
```

```
{  
    j++;  
    if(j==lower_x+1)  
    {  
        j=upper_x;  
        i++;  
    }  
    if(i==lower_y+1)  
    {  
        i=-1;  
        break;  
    }  
}
```

```
    xaz1=i+1; //upper
```

```
    i=lower_y;j=lower_x;  
    while(plot[i][j]!=1)
```

```
{  
    j--;  
    if(j==upper_x-1)  
    {  
        j=lower_x;  
        i--;  
    }  
    if(i==upper_y-1)  
    {  
        i=1;  
        break;  
    }  
}
```

```
}  
    xbz1=i-1;//lower  
    i=upper_y;j=upper_x;  
    while(plot[i][j]!=1)
```

```
{  
    i++;  
    if(i==lower_y+1)  
    {  
        i=upper_y;  
        j++;  
    }  
    if(j==lower_x+1)  
    {  
        j=-1;  
        break;  
    }  
}
```

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

5) ไม่ว่าจะแก้ไขทั้งสั้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

```
yaz1=j+1; //left  
i=lower_y;j=lower_x;
```

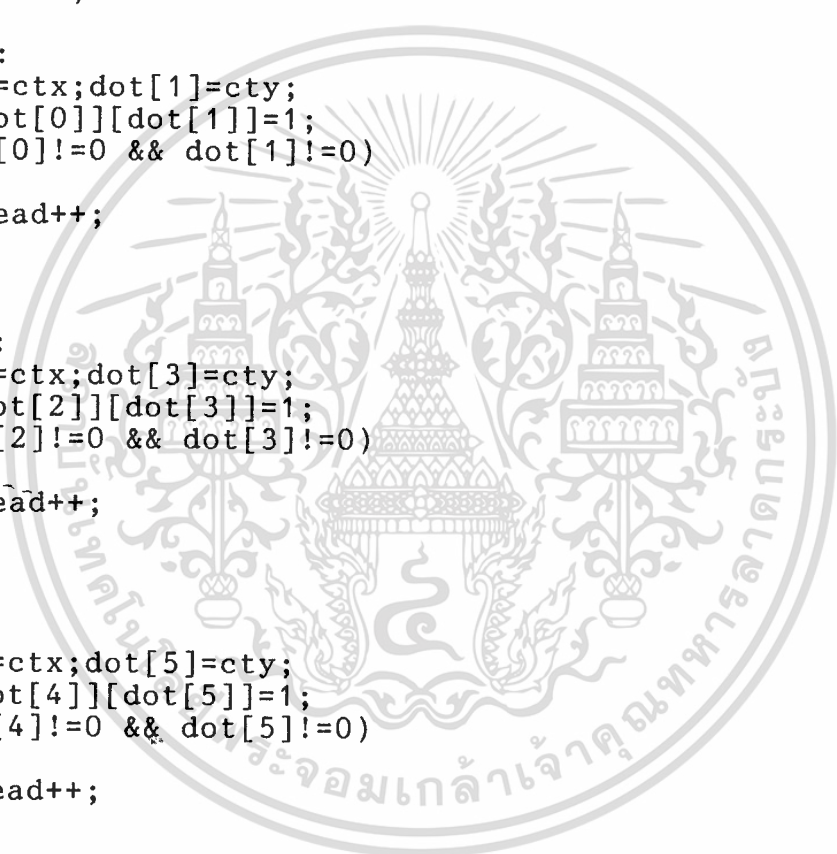
```

{
  i--;
  if(i==upper_y-1)
  {
    i=lower_y;
    j--;
  }
  if(j==upper_x-1)
  {
    j=1;
    break;
  }
}

ybz1=j-1;//right
ctx=xaz1+((xbz1-xaz1)/2);
cty=yaz1+((ybz1-yaz1)/2);

switch(head)
{
  case 0:
    dot[0]=ctx;dot[1]=cty;
    plot[dot[0]][dot[1]]=1;
    if(dot[0]!=0 && dot[1]!=0)
    {
      num_head++;
      H1=1;
    }
    break;
  case 1:
    dot[2]=ctx;dot[3]=cty;
    plot[dot[2]][dot[3]]=1;
    if(dot[2]!=0 && dot[3]!=0)
    {
      num_head++;
      H2=1;
    }
    break;
  case 2:
    dot[4]=ctx;dot[5]=cty;
    plot[dot[4]][dot[5]]=1;
    if(dot[4]!=0 && dot[5]!=0)
    {
      num_head++;
      H3=1;
    }
    break;
  case 3:
    dot[6]=ctx;dot[7]=cty;
    plot[dot[6]][dot[7]]=1;
    if(dot[6]!=0 && dot[7]!=0)
    {
      num_head++;
      H4=1;
    }
    break;
  case 4:
    dot[8]=ctx;dot[9]=cty;
    plot[dot[8]][dot[9]]=1;
    if(dot[8]!=0 && dot[9]!=0)
    {
      num_head++;
      H5=1;
    }
    break;
}

```


เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าในรูปแบบใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

```

dot[10]=ctx;dot[11]=cty;
plot[dot[10]][dot[11]]=1;
if(dot[10]!=0 && dot[11]!=0)
{
    num_head++;
    H6=1;
}
break;
case 6:
dot[12]=ctx;dot[13]=cty;
plot[dot[12]][dot[13]]=1;
if(dot[12]!=0 && dot[13]!=0)
{
    num_head++;
    H7=1;
}
break;
case 7:
dot[14]=ctx;dot[15]=cty;
plot[dot[14]][dot[15]]=1;
if(dot[14]!=0 && dot[15]!=0)
{
    num_head++;
    H8=1;
}
break;
case 8:
dot[16]=ctx;dot[17]=cty;
plot[dot[16]][dot[17]]=1;
if(dot[16]!=0 && dot[17]!=0)
{
    num_head++;
    H9=1;
}
break;
}
head++;
}
void cross(void)
{
    int i,k,l;
    k=max_y/2;
    l=max_x/10;
    setcolor(0);
    for(i=0;i<9;i++)
    {
        if(dot[2*i]!=0 && dot[2*i+1]!=0)
        line((dot[2*i+1]-2)*scale+l,(dot[2*i]-2)*scale+k,
            (dot[2*i+1]+2)*scale+l,(dot[2*i]+2)*scale+k);
        line((dot[2*i+1]-2)*scale+l,(dot[2*i]+2)*scale+k,
            (dot[2*i+1]+2)*scale+l,(dot[2*i]-2)*scale+k);
    }
}
void check()
{
    int a,b;
    asc=0;
    if(num_head==1)
    {
        if(H1==1) asc=162;
        else if(H3==1) asc=167;
        else if(H4==1) asc=168;
        else if(H5==1) asc=164;
        else if(H7==1) asc=182;
    }
}

```


เอกสารนี้เป็นทรัพย์สินของสำนักงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ปล่อยให้สาธารณชนเข้าถึงได้ฟรีโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

```

else if(H8==1) asc=195;
else if(H9==1) asc=199;
else asc=0;
}
else if(num_head==2)
{
if(H1==1 && H3==1) asc=203;
else if(H1==1 && H7==1) asc=193;
else if(H1==1 && H5==1) asc=201;
else if(H4==1 && H9==1) asc=169;
else if(H7==1 && H8==1) asc=172;
else if(H7==1 && H9==1) asc=179;
else asc=0;
}
else asc=0;
}
}

```

```

void show_pics(long int biwidth, long int biheight,
               unsigned char new_mat[128][128])

```

```

{
int i,j,k,m;
char string[30];
struct palettetype pal;
int gdriver = DETECT, gmode, errorcode;
setgraphbufsize(BUFSIZE);
/* initialize graphics and local variables */
initgraph(&gdriver, &gmode, "");

/* read result of initialization */
errorcode = graphresult();
if (errorcode != grOk) /* an error occurred */
{
printf("Graphics error: %s\n", grapherrormsg(errorcode));
printf("Press any key to halt:");
getch();
exit(1); /* terminate with an error code */
}
getpalette(&pal);

/* create gray scale */
for (i=0; i<pal.size; i++)
setrgbpalette(pal.colors[i], i*8, i*8, i*8);
max_x=getmaxx();
max_y=getmaxy();

for(i=0; i<biheight; i++)
{
for(j=0; j<biwidth; j++)
{
for(k=0; k<3; k++)
{
for(m=0; m<3; m++)
{
if(new_mat[i][j]==0)
putpixel(j*scale+k+max_x/10, i*scale+m+20, 15);
else
putpixel(j*scale+k+max_x/10, i*scale+m+20, 0);
}
}
}
}
}
setcolor(15);
line(0,0,max_x,0);
}
}

```

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

```

line(0,max_y,max_x,max_y);
line(0,0,0,max_y);
line(max_x,0,max_x,max_y);
sprintf(string,"THRESHOLD CHARACTER");
outtextxy(max_x/10+5,max_y/4+40+40,string);
}

void show_pic(long int biwidth,long int biheight,
  unsigned char new_mat[128][128])
{
int i,j,k,m;
char string[30];
for(i=0;i<biheight;i++)
{
for(j=0;j<biwidth;j++)
{
for(k=0;k<3;k++)
{
for(m=0;m<3;m++)
{
if(new_mat[i][j]==0)
putpixel(j*scale+k+(max_x/2),i*scale+m+20,15);
else
putpixel(j*scale+k+(max_x/2),i*scale+m+20,0);
}
}
}
}
free(new_mat);
sprintf(string,"THINNING CHARACTER");
outtextxy(max_x/2+10,max_y/4+40+40,string);
}

void show_pic_out(long int biwidth,long int biheight,
  unsigned char new_mat[128][128])
{
int i,j,k,m,l;
int hx,hy;
int h1,h2,h3;
char code[50];
l=max_x/10;

for(i=0;i<biheight;i++)
{
for(j=0;j<biwidth;j++)
{
for(k=0;k<3;k++)
{
for(m=0;m<3;m++)
{
if(new_mat[i][j]==0)
putpixel(j*scale+k+1,i*scale+m+(max_y/2),15);
else
putpixel(j*scale+k+1,i*scale+m+(max_y/2),0);
}
}
}
}
free(new_mat);
k=max_y/2;
setcolor(0);
line(xa*scale+1,ya*scale+k,x2*scale+1,ya*scale+k);
line(xa*scale+1,yb*scale+k,x2*scale+1,yb*scale+k);
line(xa*scale+1,yc*scale+k,x2*scale+1,yc*scale+k);
line(xa*scale+1,y2*scale+k,x2*scale+1,y2*scale+k);

```

```
line(xa*scale+1,ya*scale+k,xa*scale+1,y2*scale+k);
line(xb*scale+1,ya*scale+k,xb*scale+1,y2*scale+k);
line(xc*scale+1,ya*scale+k,xc*scale+1,y2*scale+k);
line(x2*scale+1,ya*scale+k,x2*scale+1,y2*scale+k);
```

```
setcolor(15);
sprintf(code,"HEAD(S) LOCATION");
outtextxy(max_x/10+10,max_y-50,code);
if(asc!=0)
    ld_font(asc);
```

```
setcolor(15);
if(asc!=0)
{
    if(num_head==1)
        sprintf(code,"ONE HEAD & ASCII CODE IS %d",asc);
    else if(num_head==2)
        sprintf(code,"TWO HEADS & ASCII CODE IS %d",asc);
    }
else sprintf(code,"NO HEAD, I DON'T KNOW.");
outtextxy(max_x-340,max_y-200,code);
```

```
}
void ld_font(int asc)
{
    unsigned char normal_fon[5120];
    FILE *fp;
    long int offset_y;
    int x,y;
    unsigned char bits,bytes,check;
    char fon_name[20];
    char code[30];

    sprintf(fon_name,"normal.fon");
    fp = fopen(fon_name,"r+b");
    if(fp==NULL)
    {
        printf("I can't open your file.");
        exit(0);
    }
    offset_y=asc*20;
    fseek(fp,offset_y,SEEK_SET);
    fread(normal_fon,sizeof(unsigned char),20,fp);
    setcolor(0);
    for(y=0;y<20;y++)
    {
        bytes=normal_fon[y];
        check=0x80;
        for(x=0;x<8;x++)
        {
            bits=bytes&check;
            if(bits!=0)
                putpixel((max_x-178)+x,max_y-158+y,15);
            else
                putpixel((max_x-178)+x,max_y-158+20+y,0);
            check=check>>1;
        }
        setcolor(15);
        sprintf(code,"THIS CHARACTER IS ");
        outtextxy(max_x-340,max_y-150,code);
    }
}
```

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้